

308809

పత్రికా దినము ప్రకటింపబడును

VOL. 3.
రంపటము 3

చెన్న పట్టణము 1916 వం ఆగష్టునెల 10 వ తేది గురువారము
స శ వా మ సం వ త్స ర శ్రా వణ మా స శుద్ధ పాద తిది

No 112

నంచిక ౧౧౨

ఆమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి వెల 0.8-1.

ప్రతివారము వేలకు వేలు విక్రయము

శిలవో క్షులమాన్యును, వాయువు రోట్ల బోగొట్టను
వార్షపునో క్షుల బారదోలును. పొట్లబోగొట్టను

వనమూలికలచే హిందూ దేశమున

తయారుచేయబడు సుందరిమంగు

సువాసన గలిగి యుండును.

దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నాడు

ఆమృతాంజన డిపో, బొంబాయి, అండ్ మద్రాసు.

ప్రపంచ చరిత్ర

మూడవ సంచిక వెలువడినది.

గ్రంథకర్త:—డా. నాగిరెడ్డి శ్రీమధాపు. ఎం. ఐ.

శైలినులభము. కథలు చదివినట్లు చదువుకొన
వచ్చును. బహుప్రాచీనకాలమునుండి బోకములలోగ
అన్ని దేశములలో జరిగిన సంగతు లిందు వ్రాయ
బడును. చందాపద్ధతి అనుబంధికలకు రు. 2-10-0

లంచెనూలి లేదు. ప్రవేశింపవచ్చు లేదు.

స్థితియును నిండును. పి. డా. నాగిరెడ్డి

మద్రాసు:— ప్రకంఠచరిత్ర దానాపాలెము.

(27) 145 నాగిరెడ్డి, మద్రాసు 1916

ఒక రూపాయ విక్రయము.

SALE

శుక్రవారము 11 వ తేది, శనివారము 12 వ తేదియందు.

అందు నుండిని గట్టుబడిన స్త్రీల చేతిగుడ్డలు 18 అం
చదరము, డిట్టయిడి. చక్కని చలువకు తగినది
వెల 12-8 రూ. 1.

వరిల భుజెలు:—అంబు సరిలు అర. వరిలు పట్టును.
శాభాగము ఫుల్లెట్లో ప్లేటు వేయబడింది మొహుత్తులతో
గట్టుబడినది. గడియారమునకు తగినందుకొకటిగల ఉంగరము
కందు వెల రూ. 1-15-0 విక్రయము రూ. 1.

బర్మావారి తెల్ల గానాపు గొలుసు. కంపము వ్రేలాడు
చుండును వెల రూ. 1-4-0 విక్రయము రూ. 1.

సోలు గ్రాతి బుజెలు: ఎం.వి. వచ్చని, ఒక్కొక్కటి
వెల రూ. 1-8-0 విక్రయము రూ. 1

యాద్యేగారి ఊమిలోలి, తెవే దుగ వాటను చలక
సీసాలు. ఒక్కొక్కటి వెల రు. 1-2-0 న 1-4-0 వి. రు. 1

అనేక వివిధములైన కెఫీన్లు చెక్కలు. చుట్టుగలవి.
గజము 1-కి 7 అ. రి అ. విక్రయము 8 గజములు. రూ. 1.

500 గజములు సరిగండులు (తేనులు) గజము 1-కి
4 అ మొదలు 8 అ వరకు వెల విక్రయము 12 రు. రూ. 1

స్త్రీలకట్టలు అనేకరకములు. ఒక్కొక్కటి రు. 1-4-0
మొదలు రు. 5-8 0 వరకు వెలగలవి. విక్రయము రూ. 1.

తెల్లని డబ్బుల్ కాలర్లు చక్కనివి. 1-కి 18¹/₂, 14 అం.
ఒక్కొక్కటి వెల రు. 0-12-0. విక్రయము 2-కి రు. 1.

అంగ్లేయులు పట్టపాడి వెప్పుల మెంటు, హాతికర్నూ
గజు, సీమనున్నం, కార్పాలిక్, చేరి వి డబ్బా 4 అ. వి
క్రయము 6 డబ్బాలు రు. 1.

జూకాలవారి అభికిపుపాడి మనావంగల డబ్బా
అ. 10. విక్రయము 2 డబ్బాలు రు. 1.

జూకాల్లువారి ఎకటికెప్పిల్ పండ్లపాడి. కెడబ్బా
1-కి అ. 12. విక్రయము 2 డబ్బాలు రు. 1.

యూదు మడుపులు గల హూమక్రము. కందు, ఇనుము,
తరిసిన ఒక్కొక్కటి 11 అ విక్రయము 2-కి రు. 1.

పండ్లు- కూరలు కొయుకల్లి (వైం) విశేష కొడు
గలయువికల్లు కొయును. వెల అ. 15. రు. 2-కి రు. 1.

ఇత్తడి బర్బరు-అర్బురుగల బ్లాకు టిక్ చేడిములు.
వెల అ. 9. విక్రయము 2-కి రు. 1.

6 డబ్బులు అనేకరకములకు వ్రేలులు (మ.రాయిలనండి
మెడకు తగినందుకొనే కుటు.) ఒక్కొక్కటి వెల 12 అ
మొదలు 15 అ. వరకు విక్రయము 2-కి రు. 1.

సల్లిని డ్రెస్సింగు గువ్వెలు గట్టవి. ఒక్కొక్కటి
అ. 10 విక్రయము 2-కి రు. 1

20 డబ్బులు మిరవీ నాళ్లు, సెలపు నాళ్లు గలిపివి.
కూడమున నుండు గలవి. జా 1-కి 12 అ. వి. 2-కి రు. 1.

యాద్యేగారి మనావం 'నీచల్లు' ఒక్కొక్కటి వెల
రూ. 1. విక్రయము 2-కి రూ. 1

వెలువే, లేయిడులా అండు కంవెని లిమిటెడ్.

ఇంకొక్కోకేటెడ్ ఇంకొంగ్లండు
పోస్టుబాక్సు 304, మద్రాసు.

వివరములకు, కలరాకు, నంధికి, బాలెంతిశోగము
మల వాతములకు, ఇన్ఫ్లూంజియా జబ్బులకు, పుష్టికి కష్టమై
యొకయోగమైన మందని సర్వత్ర తెలిసియున్నది. కాని కష్టమై
బంగారమున కన్న ప్రాణమును గుటచేతను, నవరస శవయము
లందుబొరకుట దుష్టరము. మాడిపోయిందలి కన్నానియం దితర
శరదారము లేవియును జేర్చుటలేదు. ఇంతవరకు మాతాపునండి
కొనిన వారలకివిషయము తెలిసియున్నది. కొననివా గొకపారి
వరకీందిన నిజము తెలియగలదు. అట్లు చేయుటవలన కలిగి
కన్నానిని గొని మౌనపోవు కులం 1-కి రూ 80-0-0
అన్యతాంజనము డిపో, 6, రంజుకెటింగి మదరాసు

స్వేచ్ఛకరిమితి, అనగా ఆయా వస్తువులను
ఇచ్చినేముటకు ఏర్పాటునున గంట లగాయత్
ఆ మరు పటిదినము క చేరి మాయగంట కర్పంత
ము అయ్యుండును.

తెలకుగారిపైనే కేసు

ప్రశ్న, ఆగష్టు 9:— నేను నరల విచారణ ప్రారంభమైనది.

జ్యోతుగారిని జిల్లా గారు నరల ప్రాంతంలోకి పంపిరి. “ఈ ఉపవాసము లన్నిటిను గులాంగిరి” అను శబ్దమునకు బాధ్యతను అర్థము వ్రాయబడినది. కనుకనుండి సంస్కృతిశబ్దము, దీని పత్రపు అయిన మృత్యు అనియును గూడ వ్రాయబడుచున్నది. అది సాక్షి చెప్పెను. భండార్కరు గారి సంస్కృత రెండవ పత్రపు ప్రాంతమును ప్రాంతము రెండవ గారి నియమమును ముద్రాపత్ర ప్రాంతము గ్రామము. మూడవ యపవాసము నందలి వాస్తవమును బాధ్యతను మనియే యిచ్చెను. వానికి నాకరి యపవాసము పనికిరాదు. నిఘంటువులో నేను, నాకరి అను నర్థము వ్రాయబడినది. అదిగూడ ఆశ్చర్యమున కారణమై యుండవచ్చును సాక్షి బిల్లింగు గారికి సమాధానము చెప్పెను.

జ్యోతుగారి పాపాధార తేజోదాత్య గారిని జిల్లా గారు ప్రాంతము పంపిరి. “నేను తెలుగు సంకల్పములనుండి ముప్పు పొందు కైదుగా నున్నాను. అప్పు డర్థము మాటలు తప్పి పోయెనుగాని వాక్యము పోవు. ఎవ్వడైన నొక వాక్యము పోవటముగా నడచుచున్నాను. నేను వ్రాసినవానిలోని అపవాసము లందీ నుండవచ్చును. తెలకుగారు చెప్పిన ప్రతి వాక్యమును నేను వింటిని. కరతాళధ్వనుల చెరిగివున్న నేను వ్రాసిన వాని లెక్కన నరల ప్రారంభించుచుంటిని. నేను సాధారణముగా నిలుచి చేయుచున్నాను. కరతాళధ్వనుల కలహము వాక్యములు తప్పిపోవుట సంభవించును. నేను (వానిని వానిని ద్రోహము వ్రాసినవానిని భేదమున్నది. మే మిద్దఱును కలసి ఆరుగురులు భాషాంతరీకరములు. అది సాక్షి చెప్పెను. రాజ-రాజ్యదమలకు గురువులకు పేర వేరుగా వ్రాసి కథలములగా వాఖ్య చేయవలసినది సాక్షి అడిగి. ద్రోహములో తెలకుగారిపై యపవాసమును 2, 3 అక్షరముల వేరు తరువాత వ్రాసితిని నని సాక్షి చెప్పెను. వారు మహారాష్ట్రమున మాత్రమే ముద్రాపత్రము తెలియును సాక్షి బిల్లింగు గారికి సమాధానము చెప్పెను.

తెలకుగారి పేరు

జ్యోతుగారి పేరుపై గారు తెలకుగారి పేరుపై గోరగా తెలకుగారి పేరులో నెక్కింది ప్రమాణము చేయించి.

మే. మీరు ద్రోహములో మే నెల 1-31 తేదీలను, వాన నెల 1 తేదీన మే నెల 1-31 తేదీలను ఆని నిర్వహించిన విషయమును గూర్చి యపవాసముల నిచ్చితిరా?

తి. ఆ-అవును, లేక హామీగా.

మే. మీ యపవాసములకు వ్రాయబడిన ప్రతులను మీ వ్యాపకముల ద్వారా మీరు చదివెడిరా?

తి. ఆ.

మే. మీరు చెప్పిన దంతయు వానిలో సరిగా నున్నదా?

తి. మాటలు మాటగా లేవు.

మే. సాధారణము మరిగా నున్నదా?

తి. మొత్తముగా నున్నది చెప్పవచ్చును. కొన్ని చోట్ల అపవాసముల ఆధారములు కనబడినవి.

మే. ఈ యపవాసముల నిచ్చుటలో మీ యభిప్రాయము?

తి. హామీగా లవగ నేనొకరిని దాని బడయుట కట్టిపెట్ట ముత్తమో విధించుట.

మే. మీరు హామీగా నున్న కొన్ని మాటలలో ఏకం కలరా?

తి. మీరు నాయుపవాసమును చూడవలెను.

మే. రాజప్రతివాదుల బోధించినందులకు దొరకము వారికినైన నెరుగుదలను మీపై నేను చేసెదామన్నదా?

తి. అవును.

మే. మీరు కేసు పడినదా?

తి. పడినది.

మే. మీరెవరికి చెప్పిందెవరా?

తి. నా వ్యాపకము చెప్పెదను.

తెలకుగారి వాక్యములలో సాక్షి విచారణ ముగిసినది. నిర్వాహక వ్యాయామి యును బిల్లింగుగారి ఉపన్యసించుటకు సాక్షి బిల్లింగు గారు పిలిచిరి.

బిల్లింగుగారి యపవాసము.

వారు మహారాష్ట్ర ప్రాంతములకు లేరు. కొన్ని కథలును అప్పుడు ఆ ప్రాంతములకు వ్రాయబడిన వాడుక

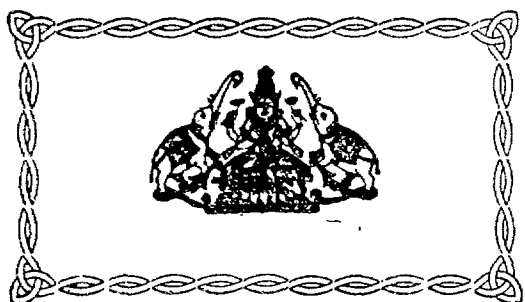
యే ముద్దాయిల వాదము నేను గ్రహించితిని. ప్రాంతానికి మహారాష్ట్ర నిఘంటువుల సంస్థానము ముద్దాయిల మాన అర్థము లావడముల కానందస్థులను సంస్థానములకు. భాషా వాచిత్వము విశేషముగ గలవాడు గొప్పకలసి గూడ చెప్పవలసివారు నరు తెలకుగా రాజదమలకు ముద్దాయిలను నిందించు యర్థము వాదించుట తోచినది. అది రాధా కుమార్తె స్వస్థి 124 ఏ సంవత్సరము చేసినది అది బిల్లింగు గారి నిబంధనను చూచిరి. హామీగా నున్న మహారాధా యుకు ప్రశ్న వాకరణములేను. కాని సంకల్పములకు యర్థములలో నలు సేయి న్నది. తెలకుగారు వాచా రాజప్రతివాదులకు కలెడియమన్నారని మాకు తెలిసినది. కాన కల్పన తనకు వామిక నిర్వహణలోని అయిన కొరకుడి. ఇదివరకు 2 పాముల తెలకుగారు 10 ఏ సంవత్సరము చేరుకుని నిర్వహణ చేయబడిన విషయమును గూడ నిబంధనమున కొద్దివారు ఆలోచించవలసి వున్నది మొదటిసారికి పంపినపుడు తెలకుగారు కొన్ని వాక్యములలో సంకల్ప వాక్యములలో కొంత లెక్కించబడినది. కాని తెలకుగారు వాక్యములకు నిలుపుకొనలేదు. రెండవసారి ఆయనకు 1000 అక్షరములకు 6 సంవత్సరములు కారాగృహ కేసులు విధించబడినది. అప్పు డేలించినను గూడ తెలకుగారు మానక రాజప్రతివాదుల బోధించుచు న్నప్పుడు ఎన్నిసార్లు మొదటిసారికి కేలించినను లెక్కించుచు న్నది. మొత్తము 1000 అక్షరములకు 6 సంవత్సరములు కారాగృహ కేసులు విధించబడినది. తెలకుగారు హామీగా నున్నది. ఏదో లోకాభిరామా యుకు బోధించుచు న్నప్పుడు, తెలకుగారు హామీగా నున్నది. బోధించుటలో ఈ కేసునకు ఎట్టి సంబంధమును లేదు చెప్పి బిల్లింగుగారు కొన్ని ప్రశ్నలకు కేసు బలమును చూపిరి. తెలకుగారు హామీగా నున్నప్పుడు చెప్పబడిన దొరకములకు ద్వంద్వము పుట్టించు పదములకు వాడుకచేతనే ఈ కేసున కరతాళము కలిగినది. నేనాయాడు యపవాసములను ప్రాంతము చదివెడిని. వానిలో హామీగా నున్నది. విధానముకు తెలకుగారు చెప్పినట్లే న్నది. ఏదో లోకాభిరామా యుకు న్నది. వానిలో కొంత సంకల్పము గలను కొంత ప్రమాద కరము గలను మాత్రమున్నది. భాషా సామర్థ్యము బట్టి ఆ యపవాసములను వ్రాస్తే ముగ్ధముగ నున్నవని తెలకుగారి పాండిత్యమును వాని గలకులన్ని నేను చెప్పెను కథలంతర మేమియు లేదు. జరగవలసి రాజకీయములకు గూర్చి చెప్పెను హామీగా నున్నది నేనొక ప్రజలకు బోధించుటయు ఉపవాసముల నిచ్చుటలో విధానోద్దేశ్యము కానే గాదు. తెలకుగారు హామీగా నున్నది మిషన్ వా యపవాసముల నిచ్చి వానిలో దొరకము వారికి నీతిమూలముల గౌరవములు నకు నుద్దేశ్యములు కలవని చెప్పిరి. రాజప్రతివాదులకు కేలించబడిన వారందరికి దొరకములకు పట్ల కట్టి ప్రేమయును తెలకుగారి గానిగూడ కట్టి ప్రేమయు యుండుగాని అంతకుండు సధికము ప్రేమ యుండకుండుట సమాజము. అని చెప్పి బిల్లింగు గారు రా యపవాసముల కథలము చేసిన ఇంగ్లీషు భాషను చదివినానిగా విమర్శలను తెలుపుచు వానిలో నక్కడక్కడ రాజప్రతివాదులను దని మా పి. డి. ద్రోహములో 1-5-16 వ తెలకుగారిపై యపవాసములకు ఇందియా దొరకములకు ఏర్పరి జరతున్న సరిపాలనను ఇంగ్లాండు దొరకములకు చే నడిగింప బడినది. కాదని తెలకుగారి అభిప్రాయము నేను చెప్పిందను. హిందూకేసు నుండలి యాద్యములు హిందూకేసుకు గూర్చి బ్రిటిషు కేసు వారికి ఉన్నది యన్నట్లు చెప్పెను లేదనియే దీని భావము. ఇట్లు తెలకుగారు చెప్పిన ప్రతివాదులలో రాజప్రతివాదులకు చెప్పినాననించెడి వారు కేసుల అక్షరములకు వాడుక తప్ప మిషన్ నుండదు. తెలకుగారు నుండినట్లు ద్రోహము ప్రజలు వానిని గానన్నారా? వారు బానిసలైన నేనును బానిసిన యగుదును. ఏలనని ఏ పదము చేయుటకు వారు స్వాతంత్ర్యముగలదో అపవాసములను చేయుటకు తెలకుగారిని ఆ ప్రజలకందరకును గూడ మహా స్వాతంత్ర్యమే గలదు. వ్యాధి కాస్తాన సార మేర్పరుచబడిన యాద్యములకు హిందూకేసున సరిపాలనను సాగించుచున్నది. అట్టి యాద్యముల కగౌరవము కలిగించుట బ్రిటిషు సరిపాలన కంకటికిరి ఆగౌరవమును కలిగించుట యెదురున్నది. తెలకుగారి యపవాసము మిట్లు ఆగౌరవము కలిగించినది. “ఈ మొదటియొకం తెలివారీ” కేసును పరిపాలించినపుడు అన్ని వ్యవహారములు ప్రకారము చేయబడినవి. కంకెనీ వాగ్దాత

లకు వాక్యము లాభములకు ముప్పుననదియే ముఖ్య విషయముగ నుండెను. ఈ సంకల్పము మా కంకె లాభము రావలసి యున్నది. దానిని రాబట్టి మాకు కంకెలవలసినది. అది గతర్పణ జరలుకు పుట్టెను. ముచ్చుచుండెడిది కలిపాలన మిరితి నుండెను. అను భాగమునందు దొరకములకును మౌనము కంకెలమును కలిగించినది. హిందూలను ఎన్నియో యన్నది. హిందూ ప్రభువు గారికి హామీగా నున్నది. హిందూ మహాదామోము కలదనధ్వని తెలకుగారి యపవాసమును నున్నది. ఈ యభిప్రాయము సరిగాదు. అభిప్రాయము యపవాసమును నేను విమర్శించినది. “హామీగా నున్నది హిందూ వ్యాధి మౌనముగాని దాని బడములకు ప్రభువు సమయము మాత్రము కలిగిందిగాదు” అనునదియే హిందూ ప్రభువు గారి భావము. “మాకు ఇందియానుంట్రి అవసరములేను. ఇది నో. అట్లుగా నేర్పరచి” అను వాక్యము బుద్ధిపూర్వకముగ నుపయోగించబడినదిగాని దీని కింకా అర్థమేమియు లేదు. ఈ కథని ప్రశ్నలకుగ నొకరి కొర కేర్పరుచబడినది దీనివలన స్పష్టమగుచున్నది.

అనామమునగల 81-5-16 వ నిచ్చిన యపవాసమును “మన వ్యాపారము పోయినది” అను వాక్యములకు తెలకుగారికి కలిగించబడిన ప్రజలకు తప్ప అభిప్రాయమును కలిగించునదిగా నున్నది. ఈ విషయము కలకత్తా మున్నగు కట్టలకు లోని గొప్పగొప్ప వ్యాపారులకు భారతీయుల అభిప్రాయములకు తెలియ గోరుచున్నాను. విదేశీయులకు గూర్చి చెప్పబడిన భాగములను రాజప్రతివాదులతో నింది యున్నది దొరకములకు విదేశీయులు వారు హిందూలకు చేయవలసిన తమవిధిని చేయుటను, స్వలాభమునే మాయము చేయవలెను. అదిగూడ దానికే విదేశీయులకు నర్థము. “మన వ్యాపారములో 5 గుర్రు 10 మందియో కలసి దొరకములకు చెప్పినవో దొరకములకు తెలియును. విదేశీయులకు చే దీని కది తెలియును. దొరకములకు చాల నుదార భావమును వైద్యమును కలవాడుగా నున్న దొరకములకు చెప్పినవో చేయవలెను చెప్పెను దాని వాక్య ప్రకారము విని మనము బుద్ధులకు లోగించెదము. అది మనకు నమ్మకము గలదు.” అను భాగము కేసులకు హామీగాని ప్రశ్న కలిగింది. “ఒక దొరకము కనవిధి నుగ నేను వాచి ప్రతి దీని దొరకము కాదని నేను చెప్పెదను” అను వాక్యములకు బ్రిటిషువారికి స్పష్టముగ నగౌరవము కలిగినది భారతీయుల నైతికముల రణరంగముల పోరులన్నారని తెలకుగారు వారి బ్రాహ్మిందరి గాని అనైతికముల హామీగా నున్నది సంబంధమున్నది నేనుకొనను. “ఈ కథలు మీరు చేయలేదని దొరకములకు చెప్పినట్లు చెప్పెను దొరకములకు వారి నుండించుటయు వారు కలించినవో కట్టి దొరకములకు మైన దొరకము కాదు.” అను వాక్యము ప్రబలించి దొరకములకు నున్నది. ఈ వాక్యముకు తెలకుగారు చెప్పినపుడు వినివారి మనసులలో నెట్టి యభిప్రాయము కలిగి యుండునో గమనించవలెను. “మధ్యము ఈ కలకత్తా కమిషనరులు మొదలగు వారందరనులేను” అను వాక్యమును మొదలగు వారిలో రాజప్రతివాది మాక చేతను. “ప్రకర్తికి నైతిక లండనుగూడ సమానుల మహాత్మ్యము చేయుండగ చక్కరర్తి నల్ల వారు తెల్ల వారు ననుభేదము నేల పాటింపవలెను” అను వాక్యములకు హిందూకేసులందలి విషయముల యధాస్థితిని చక్కరర్తి గారికి ఉద్యోగము తెలుపులేదు కట్టి పుచ్చుచున్నారను మాచనలకు “ఇంగ్లాండు ప్రధానమంత్రికి ఏదాకి 5000 పాములకుతో సే ముట్టుకు గాని రాజప్రతివాదికి నెలకు 20,000 రూపాయలు ముట్టుచున్నది. ఇటుల నేల కట్టినవారికి గూడ కెదెములకు ముట్టుచున్నది” తెలకుగారు చెప్పిరి. ఇంగ్లాండు ప్రధానమంత్రి పదవికి జీతము గలదని తెలకుగారు భావించుచుండుట వారు విద్వంసులు. అపదవికి జీతములేదు. కాని ప్రధానమంత్రికి ఎక్కినకు చాన్సులకు కదవిగూడ నుండుటచేతను అతడు స్టేటు కళగ్రిలిలలో నొకడుగూడ నుండుటచేతను అతనికి ఏదాకి 5000 పాములు ముట్టుచున్నది. అదిగాక రాజప్రతివాదికి ప్రధానమంత్రి కాననధ్యులకు భారతీయులకు పాత్రాధ్యులకును నియము చేయవలెనని. అని బిల్లింగుగారు రాజప్రతివాదులకు గూడ భావలే ముచ్చుచున్నారని జిల్లా గారిని. ఒకప్పుడు భావమును ఒకప్పుడు పాత్రాధ్యులకు గూడ రాజప్రతివాదులకు నియమించుచుండు రని బిల్లింగుగారిని. బిల్లింగుగారి యపవాసములకు ముగిసినది. కంకెనీ వాగ్దాత

విషయానుక్రమణిక.

వృత్తాంతలేఖలు	2
ఆంధ్ర సాహిత్య చరిత్ర	3
తెలుగుగారి కేసు	4
పాఠశాలస్థలము	5
ప్రధానవ్యాసము	
దేశభాషాబోధ	6
తాతాగారి యాదార్యము	7
విద్యోపాధ్యక్షుల సంస్థానము	
విదేశ కంత్రికారము	8-9
దేశీయ కంత్రికారము	10
ఇంగ్లీషు టెలిగ్రాఫులు	11-12

ఆంధ్రవత్రిక

1916 వ సం॥ ఆగష్టు నెల 10-వ తేది

గురువారము.

దేశభాషాబోధ.

మాతృభాషామహిమ దినదినమును ప్రబల
తరముగా నంగీకృతము కాజొచ్చి యున్నది. దేశ
భాషలలో గ్రంథములు వ్రాయుటకైన నీలు గల
దా యని క్రొత్తించినవారొక కాలమున నుండిరి.
నేటికిన వట్టివారు బహుశః లేరనియే తోచుచు
న్నది అయిన నింకను ఆంగ్ల వ్యామోహము
వదలలేక దేశభాషల నొకరికిగా అముఖ్యస్థితి
యందే యుంచవలయు నను మహానుభావు లనేకు
లన్నారు. వీరివాదము చిత్రవాదము. దేశభాష
లభివృద్ధియగు నుపాయము లాలోచించితి మేని
ఆంగ్లభాషాజ్ఞానము తగ్గిపోవునట! అందువలన
విజ్ఞాన వ్యాప్తమునకు లోపములు కలుగునట.
మరియొక కార్యాయము హైందవభాషి ఆంధ్ర
కారావృత్తం బగునట. దేశభాషలకు ప్రాముఖ్య
ము ఇచ్చినట్లెల్ల దేశభాషలు బాగుపడుట కాక
ఆంగ్లభాషాపరిచయము గాఢతర మగుటకు గూడ
మార్గ మేర్పడునని మానవ్యము. నేటికినను విష
యములు వరభాషలో నేరవవలసి యుండుట
చేత ఆ భాషా పదములు వానికి కల యర్థము
వృత్తాంతము మున్నగు వానికయి యే కాలహర
ణమయి పోవుచున్నది. విజ్ఞానవికాసములు కొర
వమకొలది వరభాషాభ్యాసము వట్టి వల్లపేయుట
యిరుపాయి రుచిగొల్పు పరిస్థితి లేకపోవు
చున్నది. ఒక్క వర్యాయము విద్యార్థికి స్వభా
షలో విజ్ఞానము చక్కగా వ్యాపించినది ఈవిజ్ఞాన
బలిమింజెసి ఇరవభాషా సారస్వ గ్రహణ పారీణత
కట్టుపడగలదు. అప్పుడు గాని ఆ భాషాభ్యాస
మును నిజమగు నభ్యాసము కాదు. షేక్స్పియరు
నాటకములను వల్లించి చీలుకకలుకులు కలుకు
వానికి ఆంధ్రసారస్వతసారస్వంబు నొంగి తడను
భవంబుచే షేక్స్పియరు కవి హృదయము నెరుంగ

గల వానికిని ఎంత యంతర ముండునో బుద్ధిమంతు
లూహించుకొన వలసి యుండును. తన సంవేదన
లను విజృంభింప జేయుగల సారస్వత గంధమే
లేక కరుల సంవేదనో జ్వంభక సారస్వతంబుం
గ్రహించుట సామాన్య మానవులకు సాధ్యము కా
దని మానవ్యము. ఈ వట్టుర మాచడునరులలో
విద్యాబోధకు లెవ్వరైన నుండురేని వారియనుభవ
మునుగూడ వారుస్మరించుకొనవచ్చును. విద్యార్థికి
ఆంగ్ల పాఠములను నేర్చునప్పుడు గూడ షేక్స్పియ
ర్లను అను నామము వచ్చినప్పుడు మన భీమునిని
ఒలింపియా అటలు వచ్చినప్పుడు మన దశరా పందె
ములను లాకీవాల్ కథ వచ్చినప్పుడు రుక్మిణీ
కల్యాణమును స్మరింపజేసి ఈ విధముగా మనకు సం
బంధించిన సంకతులతో ముడివేసి చెప్పినయెడల
ఎక్కువ కాలముసంగతులు మనస్సులోనిలుచుననుట
మంచి యుపాయము డెవ్వడైనను ఒప్పుకొని తీర
వలసివచ్చే. ఇంకను నిరూప విషయంబులందును
మన సారస్వతసాహిత్యము విద్యార్థికి స్ఫురణను
పులికొల్పగలదు. సత్ కవి హృదయ ముత్తమ
తత్త్వ సంశోభితము. ఉత్తమతత్త్వ మెల్ల లోకం
బునకును సామాన్యము. ఆంగ్ల భాషి ని
ప వి త్ర ము చేసి న షేక్స్పియర్ల నలు మన
ముగ్ధిర్యాల వర్ణనలకు సరిపోవు చున్నవి. తెన్ని
నను కవివర్యుని ప్రేమస్ఫునకు మన ప్రమాళ
సావ్యశ్యము. రుక్మా తత్త్వవేత్త టాల్సుటాయి
వ్రాతలు ప్రబోధ చంద్రోదయాది గ్రంథములను
జ్ఞప్తి తెచ్చుచుండును. కాళిదాసే షేక్స్పియరై
పుట్టి వ్రాసెనో యను నట్టి ఘట్టములు లేకపో
లేదు. మానవ స్వభావ మొక్కండే యగుటచే
నీ రితి సామ్యము లుండుట సహజము. తుదకు
పింగళ సూర నాధ్యుడును షేక్స్పియరును ఏక
రితిగా నూహను బరపిన ఘట్టములు ఎత్తి చూప
వచ్చును. కాబట్టి స్వభాషా వాఙ్మయ సారస్వ
గ్రహణ పారీణత సర్వభాషా వాఙ్మయ సారస్వ
గ్రహణ పారీణతకు ప్రథమ సోపానము. ఈ సోపా
నమును నిర్మూలముచేసి విద్యార్థి జీవితమును
నావరించుకొని యుండు పరిస్థితులను లేనివిగా
భ్రమించి అతనికి దూరస్థములై కంటికి కానరాక
చేసికి వినరాక మానసమునకు జేరరాక యుండు
నవీన పరిస్థితులలో నాతనిని బడవైచి కదస్త్రరణ
మాత్రఫలము గల చదువు వరభాషలో నేర్చి ఆభా
షాసారస్వములగ్రహింపుచునన నాతడెట్లు గ్రహిం
పగలడు? ఎట్లు పూర్ణఫలము నందగలడు? ఎట్లు
జననాదిచండి మాతృభాషయందే కృషి చేసిన
ఆంగ్ల పండితులను మెప్పించగలడు? ఎట్లు పరీక్ష
లలో తప్పిపోక కృతార్థుడు కాగలడు? విద్యా
భాగ్యాధికారులను విశ్వ విద్యాలయము వారును
బునాదివద్దనే దోషముచేసి హైందవవిద్యార్థి వల్లం
చుచున్నాడు గాని ఆంగ్లమునందలి గుణమును
గ్రహింపడని మొట్ట పట్టిన నేమిప్రయోజన ము
న్నది? నజముగా నాంగ్లమున మన విద్యార్థులకు
సరియైన ప్రజ్ఞ కలుగవలయు ననినను దేశభాషా
ప్రాముఖ్యమే అత్యవసరము. అనగా ఎల్ల కళాభి
వృద్ధికిని బునాది మాతృభాష. ఈ విషయమునే
మొన్నటిదినము గొప్పర్లు స్లేటరుగారు వై. ఎమ్.
సి. ఏ.లో నుపన్యసించుచు సూచించిరి. వారు
మద్రాసునగరమునగురించి యుపన్యసించుచుండిరి.
నగరావాసపూర్ణఫలములు పొరులకు కలుగవల
సిన యెడల వాఙ్మయకళాభివృద్ధి అన్ని వైపులను
కావలయునట! ఈ యభివృద్ధి సాధ్యము కావలయు
ననినయెడల దేశభాషల యభివృద్ధి కావలయునట.
దేశభాషలు విశేషతః బోధనాధారములు కా

వలయునట. నిరంతరము ఆంగ్లభాష తప్ప నింకొకటి
వనికొరాదని పేజీలకు పేజీలు వ్రాసి నింపుచుండు
పరిణామమార్గానభిజ్ఞు లగు మా సోదరులును మా
నాయకులును స్లేటరుగారి వాక్యములను మననము
చేతురు గాక యని కోరుచున్నాము. స్లేటరుగారి
వంటి పాశ్చాత్య సోదరులు తమ పూర్వాభిప్రాయ
ముల నట్టే త్రోచివైచి సహజమార్గంబేది అసహజ
మార్గంబేది యని నిర్ణయింప దలకొనినరీతినే మా
సోదరులును నాయకులును ప్రాచీనాభిప్రాయముల
ప్రబలచ్ఛాయనుండి వెలువడి పర్యాయించిచి వని
బూనుదురు గాకయని వరివరి గోరుచున్నాము.

తాతాగారి యాదార్యము.

సర్ రతన్ తాతాగారికి ఉదకమండలమున
నొక దివ్యమైనబంగళా కలదు. దానినివారు ప్రజో
పయోగార్థము దానముచేయ సంకల్పించినారు.
అందుతో గూడ వదివేల రూప్యములు అవసరాను
పరము లగు మరమ్మతులకు ఇచ్చుదలచుకొని
నారు. కాని ఇట్టిప్రజాకార్యమునకు దీనిని ఇచ్చి
వేయవలయు నని వారు నిర్ణయింపలేదు. దానము
చేయవలయునని తమకుకలిగిన యుద్దేశమును తెలి
యజేసి ఉత్తమమగు సలహా యేది వచ్చునో కను
గొని దానికిగాను తమద్రవ్యమును వినియోగపర
చవలయునని తలపెట్టినారు. తమకు తోచునట్టి
మార్గములకన్న నితరులకు దోచు మార్గములు
ఎక్కువ యుపయోగకరము లుండవచ్చు నని
గ్రహించి వారు ఈ విధముగా కార్యనిర్వహణ
మునుచేయ నుపక్రమించుట వారి యాదార్య
మును వేయిరెట్లు ప్రశంసనీయము నొనర్చుచు
న్నది తుదతీర్మానము కూడ వారు తమయధికార
మున పెట్టుకొనలేదు. కరుణ నేర్పరచి వారికి
వదలుదుమనినారు. ఉదకమండలముమరవరగణాకు
చేసెడి. దాత మరియొకపరగణాకు చేసినవాడైనను
ముందు కార్యనిర్వహణము ఈ మండల ప్రము
ఖుల చేతులలో నుండుటయే వాంఛనీయము.
ఉద్దేశంబును సర్వేందియా యుద్దేశంబుగనో అధమ
వత్తుము దక్షిణయిండియా యంతటికిని నుపయో
గముగా నుండు నుద్దేశముగనో యుండుట మంచిది.
ఇట్టి యుద్దేశమునకై ఈ దాతయొక్క యీవిని
నుపయోగించుకొందుము గాక యని దక్షిణ
ఇండియా నాయకులు అటనటచేరి సంప్రతించు
కొని తమ తమ యభిప్రాయములను దాతకు
తెలియజేసినయెడల బాండు నని మా నమ్మ
కము. ఉదకమండలము ఆరోగ్య వర్ధకస్థానము.
మద్రాసు ప్రభుత్వమువాకి సంవత్సరమున ఆరు
మాసములకాలము నివాసస్థానము. మొదటి
వర్ణన జ్ఞాపక ముంచుకొని ఆరోగ్యనుకూల్యమగు
ప్రతిష్ఠాపనకై ఈ యీవిని వినియోగపరచుకొని
నను వినియోగ పరచు కొన వచ్చును.
రెండవ వర్ణన జ్ఞాపక ముంచుకొని రాజకీయోప
యోగములకై ఈ యీవిని వినియోగించుకొని
నను వినియోగించుకొనవచ్చును. సాధికారాభి
ప్రాయము అధికారులకు కొండలమీద నున్నప్పుడు
తెలియుటకును అధికారాభిప్రాయములు అనధి
కారులకు తెలియుటకును సరియైన యనుకూల
ములు మన రాజధానిలో లేవు. అట్టి యనుకూల
ములను నిర్మించుటకుగాను తాతాగారి ఈవి ఉప
యోగపడునేమో మన నాయకు లాలోచింపవలసి
యుండును. ముఖ్యముగా మహాజన సభవారును
హిందూదేశ సేవక సంఘమువారును ఆలోచిం
తురు గాక యని కోరుచున్నాము.

సంద్యాల పురపాలక సంఘము

ఈ పురపాలక సంఘపు కార్య నిర్వహణ ప్రభుత్వము వారికి కొంత దీర్ఘముగా విమర్శించినారు. కన్యకాదేవి గ్రాంటులు ఇంకను వివిధవేలకు నిలవమున్నట్లు పురపాలక సంఘముయొక్క నికరాదాయము 1915-16లో రూ. 87,007.00 నిలవ గ్రాంటులతోగూడ 1915-16 లో ఆదాయము రూ. 1,07,984.00-100 కానవచ్చుచున్నది. ప్రభుత్వమువారి పురపాలక సంఘమునకు ఉపాధుగా సాయము చేసినవారలకు స్వప్రకారము అట్టినిధిలో ఏదివేలు ఇంకను వ్యయముకాక నిలిచి యుండుట తగదు. పురపాలకాధికారులను వారికి నుత్సాహమున్నవారికి ఉత్సాహభంజనముగా నడ్డుదళము రెద్దునూతి - యల మున్నగువారును ప్రభుత్వమువారి విమర్శకు గురియింప నశ్యరముగా వసులు నడపెదవగాక! ప్రభుత్వము వారి నురియొక విమర్శయు అలోచింపదగినది కలదు. విద్యుద్దీపములు సంద్యాల పురపాలకసంఘమువారు నాలుగు కోసిరి. వానిని చక్కగా నుపయోగింపగలవనివారు దొరకలేదు. వాని కుపయోగము కలిగరములవలె మిక్కిలి యెక్కువయెనది. ఈ కారణములను బట్టి పురపాలక సంఘమువారు ఈ దీపము లను వెలిగించుట మానినారు. ప్రభుత్వమువారిదృష్టి కిది అభివృద్ధిని తెనుకకు తోడ్పడుటగా గానియున్నది. ఈ దీపములను చక్కగా నుపయోగించుట కొత్త సామర్థ్యమునవలెదలదు. సగరపాలక సంఘమువారు తమ కనివారలలో వెన్వెరినైనను ఈవిని నేర్చుకొని తీరవలసినదని నిర్బంధపెట్టలేదు. సగర పాలక సంఘమువారు దీపములు మానుటచే దండుగయెనర్చిన వారై వారట! ఈ వాక్యములను వ్రాసిన ప్రభుత్వకార్యదర్శి గారితో మేమేకీభవించజాలవచ్చును. విద్యుద్దీపములు వారక చిన్నాములు కావచ్చును. కాని సంద్యాలవంటి మూలకు తదనుకూలములను చేరుట వ్యయోన్వితమగుట స్థానికానుభవము కలవానికి గాని అర్థముకాలాదు. అందులో యద్దగనయమున నివసితి ప్రభులలేదు ఇక కనివారలకు పనినేర్పుటకు ను:కొంత భవ్యములు కావచ్చును జరిగి తీరవలెను. ఏ మద్రాసుకో కనివానిని శిక్షణార్థము వంపుట తప్పదు. ఈ దండుగలెల్లయు నివ్వడేయని స్థానికవిశేషముగల సగరపాలకులు తలచియుంచునట్లును సందియములేదు. యద్దగన:లో విద్యుద్దీపములవలన కాగల దండుగలో సగరపాలక సంఘము వారు చేసినవారి చెప్పటకు దండుగను పోల్చిమానినయెడల నిదండుగ నాదండుగకంటె తక్కువగా నుండునట్లును సందియములేదు. దేశకాలపాత్రములనిపెట్టక వారకాభివృద్ధిచే విద్యుద్దీపములను గోడల కద్దతిపూజనము ప్రభుత్వకార్యదర్శిగారికి తగియున్నది. స్థానికస్వరూపాలకాధికారు లిట్టి స్వల్పవిషయములలో గూడ అధికారవర్ణమువారి విమర్శకు పాత్రులై యుండుట మన స్వరూపాలకాధికారముయొక్క ప్రత్యేకతలేదని చెప్పకతప్పదు.

కరాచీ నైనిక సంఘము.

అంగ్లసీనులందీ కొత్తగా వచ్చి కరాచీపులో దగిన నైనుకులను ఉత్తర పాకిస్తానుకు చేరినవారలను రైలుమార్గముగా అధికారులు పంపుటయు అందులో కొందరు వేడికి తాళలేక వ్యర్థులగుటయు మా చదువకు లిదివరలో నెఱుంగుదురు. ఏల ఈ రీతిగా నైనుకులు వంపబడినో ఎవరియొక్క ప్రయత్నమిద కంపబడినో ఎంతవరకు ఏర్పాటుల లోపము జరిగినో అను విషయములు కొంతకాలము కట్టుచున్నవదినవి. అంగ్లరాజ్యాంగ సభలో అనేక శ్రమలు చేయబడి ఉత్తరపు లా సంకబదినవి. తుట్టుకుదకు కరాచీప్రాంతములలో అధికారము నందున్న మువ్వర గొప్ప అధికారులు తమతమ అధికారములనుండి తొలగించ బడివారను వార్త ప్రకటితమైనది. కరాచీ నైనుకుల సాయకుడు మేజరు జరలు సా గారు, డిప్యూటీ క్వార్టర్ల మేజరు జరలు లో గారు, నైన్వకాఖలో అసిస్టెంటు డై రెక్టరు లెఫ్టెనెంటు కర్నలు మెక్నామర అనువార లే ఈ మువ్వరు. ఇందులో ముగ్ధుల వారు మన కెక్కువ సంబంధము కలవారు. వీరు ఈ రాజధానిలో నైన్వ పదవులలో ననేకములలో నుండి కారాగారముల ఇన్స్పెక్టరు జనరలు సానుభూతి కరుల కీర్తిగాంచివారు. తక్కిన వారను డిప్యూటీ కమిషనరు వీరికి వేళ్ళలో అలోచనా లోపముచే దొవ మునర్చినవారే యైనను ఇంతటి దండన కర్తలగుదురాయని నందియను అంతరింపక మానదు. తప్పు జరిగిన వారిని దండించుట వ్యాయమే యగును. అందులోను సందర్భ సమయములలో కొంచెము దృఢముగా నుండక తీరదు. కాని తప్పు చేసినవారి ఉద్దేశమును గమనించుట మంచిది. అనవసర కార్యము మానుండుటయు అవశ్యకమే. నైనుపును చేసిన దొవ మిట్టి యని ప్రకటితము కాలేదు. కావున మేమేమియు వ్యాఖ్యానము చేయుటకు విలసిలేదు. ఇంగ్లండులో కొందరు సురక్షితవారలను చేసిన యాంగ్లోజను మార్గము వీరిని ప్రభుత్వాధికారులను అనుమతి చేయలేదు కదా యని మట్టుకు బుద్ధిని వికల్పించుకొనవలసి యున్నది.

స్థానికవార్తలు

వద్దాపాతము. — ఈ సంవత్సరము జనవరి మొదటి తేదీనుండియు చెన్నపురిలో వడిన వర్షము 8.96 అంగుళములు. సాధారణముగా వడవలసిన వర్షము 11-20 అంగుళములు.

తపాలావ్రకటనము. — దక్షిణ ఆఫ్రికాకు బోవల యు మెయిలు రేటు "అమ్మడి" స్టీమరున కందజేయుటకుగా చెన్నపురిలో 18 వ తేదీ సాయంకాలము 4.45 గంటలకు కట్టివేయబడును.

ఇంగ్లీషు మెయిలు స్టీమరు. — 11 వ తేదీ శుక్రవారమునాడు ఉదయము 8 గంటలకు ఇంగ్లీషు మెయిలు బొంబాయిగరము జేరును. శనివారమునాటి సాయంకాలము చెన్నపురిలో ఇంగ్లీషు మెయిలు పంపిపెట్టబడవచ్చును.

నైన్వవిద్యార్థులు. — భారతీయ నైన్వవిద్యార్థుల సంఖ్య సభిక్తము జేయుటకుగా దొరతనమువారు రాయపురము పాతకాలలో నిధి విద్యార్థుల జేర్చుకొని ఏర్పాటుల జేయుటయే గాక కలికట్టులో గూడ నొక నైన్వ పాఠశాల స్థాపించ నున్నారనట సంతోషకరము.

మహమ్మదీయ వాఙ్మయసంఘము. — ఈ సంఘమువారు నిన్నటి సాయంకాలమున నొక సభజేసి కొత్తగా సామ్రాజ్య సభిక్తముగా నిర్ణయింపబడిన మిర్ ఆసదు అలీ ఖాను, యాహూ హుస్సేనుగారిని సభింపింప తీర్మానించిరి.

దోపిడి కేసు. — పుత్తులలో 15 గురుదొంగ లొక మాస్టరాని ఇంటిపై బడి వానిని కట్టుకొని కట్టికేసి బలవంతముగా తాళముల తీసుకొని రూ. 800ల విలువగల వస్తువులను, వాని భార్యచేతి బంగారుముగలను దొంగకొని పోయిరి.

మదరాసు చావుల వట్టి. — ఈ కట్టి ప్రకారము క్రిందటి నెల 80 వ తేదీ మొదలు ఈ నెల 5 వ తేదీ లోగా ఈ పురమున మరణించిన వారి సంఖ్య 886. యూరోపియను 55.5 గురు; యూరేషియను 7 గురు; హిందూవులు 275 గురు; మహమ్మదీయులు 88 గురు.

భారతీయ విద్యార్థుల తీరస్కరించుట. — డెడ్ లెటరుఅఫీసు మేనేజరు, ఎలియటు గారియొక కృష్ణ స్వామి అయ్యరతెచ్చిర దావాలో మద్రాసు శిక్షాపబడి నందువలన వస్తువులను వానిపై దావా తెచ్చుటకొక కతకు దావాకాగితముల సి. పి. రామస్వామి అయ్యరగారి చేతి కిచ్చెను.

మాయవరము రయిల్వే చోరీ కేసు. — ఈ కేసులో బాగుగ పనిచేసి దొంగలను కట్టుకొనుటలో దొరతనమువారి కమితనము మొదలగు రయిల్వే పోలీసు సభ ఇన్స్పెక్టరు సాబరిక అయ్యరగారికి రూ. 25 లును కన్ ఇన్స్పెక్టరు మునుస్వామి నాయుడుగారికి రూ. 20 లును బహుమతు లొసగబడినవి.

భరతశాస్త్ర మహాసభ. — శాస్త్ర సాంప్రద్యిక సభ 1917 వ సంవత్సరము జనవరి 10, 11, 12, 13 వ తేదీలను బెంగళూరులో జరుగును. మైసూరు మహారాజుగారు సభ ఖర్చుల భరించెదరు. సర్ ఆర్ ఫ్రెడ్ వ్యా కె. సి. వి. ఇ. ఎఫ్. ఆర్. ఎస్. గారు సభాధ్యక్షులును నహించెదరు. కాఖా సభాధ్యక్షులుగూడ నిర్ణయించ బడిరి.

ఒకదొంగతనము. — తిరుపతికేజి హైకోర్టు నందు కడీకాపారము చేయువరాజ్ మతీ అనుసాహుకారు గతమాసము 27 వ తేదీన తనమాపు తాళమువేసికొని పోగా, రాత్రిపూట చోటాసాహెబును సతకు అనువులొక కెట్లో పోయి కొన్ని వాడెములను సగలను దొంగిలించెను. మేజిస్ట్రేటుగారు విచారించి ముద్రముకీరి మానయుల కలిగితుంది.

దక్షిణ ఇండియా క్రిస్టియను సమావేశము. — సర్ పి. ఎస్. శివస్వామి అయ్యరగారి వని చూగిన నకుక వారి స్థానమును దివాన్ బహద్దరు ఎల్. డి. స్వామి కన్ను పిల్ల ఎం. పి. ఎల్. ఎల్. డి. గారిని నిర్ణయింప దొరతనము వారిని గోతుటకుగాన దక్షిణిండియాలోని భారతీయ క్రిస్టియనులు మైసూరులో నొక సభ జేయ నున్నాడు.

పురుక్కోట రాజగారి తమ్ముడు.

వీరు ఎగ్మూరు నివాసియు సార్ సార్ధి అయ్యంగారను సతనిని 6 వేల రూ||ల కొలుపు మోసముచేసి ఇటీవల బంధించబడినని తెలిపియుంటిమి. వీరింకను ఎగ్మూరు పోలీసుకోర్టు బందీ ఖానలోనే యున్నారు. బామిన వచ్చుటకొకట వీరనేక స్నేహితులకు కంటివార్లను తీరములను వంపిరికొని ఇంతి కల కెక్కును రాలేదు.

విద్యుచ్ఛక్తి సేవకుడు. — విద్యుచ్ఛక్తి యంత్రముల తాగునీరుకు జె. జె. ఓ. రెయిలిగారి యింటిలో కొన్ని విద్యుచ్ఛక్తి యంత్రముల సరిజేయుచు నిపుణులతో నతని కోటుకుండు బంగారు నూదిన ఆశపరించెను. వ్యా యాధికారి వానిపై నేరము స్థాపించి రూ.50 ల జరిమానా విధించిరి.

విందు. — మొన్నటి సాయంకాలమున హిందూస్తాన్ గూలు వారు వి. ఎస్. శ్రీనివాస్ శాస్త్రిగారిని నూతన సామ్రాజ్య సభ్యత్వమునందుట కభినందించుట కొక విందు గావించిరి. ఆ సమయమున సంస్కృతాంశ్లు ప్రదిన తెలుగు భావలయందు సవ్యాకరణము జరుగబడెను. శాస్త్రిగారు తగిన జవాబుసోసిన పిమ్మట సభ్యుల పూల మాలాబంధువుల జేసిరి. రాత్రి 8 గంటలకు సభ ముగిసెను.

దేశద్రుమ్యురి. — సిడర్ ఆరు 24 ఏండ్ల పాతముగల బ్రిటిషు ముగరుకు దేశద్రుమ్యుగా నిన్నటి దినమున ప్రకటింపబడెను. వీడివరలో ఆరేండ్లక్రిందం దేశద్రుమ్యుగా ప్రకటింపబడి బొంబాయిగరమున కంపియేయబడెను. అచట నుండి ఎక్కువో తిరిగి మదరాసునకువచ్చి తపాలాఫీసులో జేరెను. మూడుమాసముల క్రిందట నురాహనుత్తరచే నొకని కొట్టుటవలన జెయిలున కంపబడెను. క్రిందటి శనివారము వాటితో చెరగదలెను. వీని యన్నకమ్ముకు రణరంగములో నున్నాడు.

మిత్రుడు శత్రుడగుట. — కురువును అనునకుకు కుప్పకొ ఆరు ఒక మేకలు కామవారి స్నేహితుడై యుండి, అతనియింటి కనుదినము పోవుచు, వానితో చాలసేపు మాట్లాడుచుండెను. 1 వ తేదీ నాడు కురువుకు తన స్నేహితుని నుండలోనుండి ఒక మేకను దొంగిలించుకొని పోయెను. కురువు పోలీసువారికి సంగతి తెలియజేయగా పోలీసువారు కురువును కరెన్సుచేసి మేకను రాయల్టీ. మేజిస్ట్రేటు గారు విచారించి కురువుకు రూ. 2 సంవత్సరముల కారావైదు విధించిరి.

యూనివర్సల్ గ్రాండు సర్క్యులు. — లోక పరిణామ మర్మిన్వకము. పరిణామ వివాదమే నూతనస్పృష్ట నూతనవిశాసము. వ్యక్తియొక్క ఆచరణమును, ప్రకృతిభిన్నములకు చేష్టలను, పరిణామ వివాదమునకు మూలకారణములు. సృష్టించియును, సృష్టికి మూలపోతువు నెట్లున్నన, జీవుల పరమ విశాసములవలన అత్యుత్తమును నూతనవిశాసమున కరిణ మింపగలవని యొప్పుకొనక తప్పదు. ఈ పరిణామతత్వము సర్క్యులు మున్నగువానియందు ప్రదర్శితము. భూములే బంతువులు శిశువలన మనస్సుల కల్గియున్నాముగా నర్తించుచుండును. నిన్నటిరాత్రి ప్రదర్శించబడిన సర్క్యులనును కోతులు మనుష్యులతలె రైలుబండిని నడపించుటయు, ఒకచోతి రైలు గార్డు గానుండి జండానువిశుచు బండిని నిలిపించుటయు అత్యుత్తములను గొలిపినవి. కోతి ఒకతిగనై రైలుకాళ్ళతో నడచుచు, క్రిందబండునని భయముగలిగినవ్యక్తుడు కురుగర్తుమిగిలుకు కొక దానిని చేతితోకట్టుకొని చాలసేపు తుతిపై కదలక నిలుచుచు సభ్యుల కమితాసందము గలిగించినది. కోతి బండినిలాగుటయు కోడి బండినిలాగుటయు అమృతములకనే యుండెను. కాని వీరియందు కోతులు సభామధ్యమున కొంతకాల వాసరచేష్టలను ప్రదర్శించి సభ్యులను కడుపుపు నన్నించెను. వాట్లుపు నెట్లును వాట్లుచూచుచునే సభామధ్యమునకు వచ్చెనుగాని రంగస్థలము "దవుడు" వాట్లునుతప్ప ఇంకే వాట్లును నాడలేక పోయెను. వై నీకొ ప్రోత్సహన ఏలవాలుగా నిలుకపెట్టబడిన చెక్కలపై వై నీకొ(ప్రోక్సి) సభ్యుల నానందమును చూచిరి. తీగవై నొక జపానీయుడు వై నీకొలోక్కుటయు సభ్యులకుగా నుండెను. సింహముపై నొకవాలనెక్కించుటయు, సింహములను, చిరుతపులులను, మేకను వరుసగా నిలుకపెట్టుటయు, సింహము నొక మేకయు, ఏకవర్ణమున భుజింప జేయుటయు అత్యుత్తముగా నుండినవి. భారతీయ జను లిట్టి యద్భుతకార్యములనుజేర్చి వారి నైపుణ్యమును ప్రదర్శించుట, కుర్తవ్యము.

విరోధా మహా సంగ్రామము

సెనెయిలో పోరు-జర్జనుల యుక్తులు విఫలమగుట.

బాల్కన్సులో యుద్ధము-సెర్వీయావారు ప్రినేకా నాక్రమించుట.

ఇటలీవారి విజయము-ఇటలీలో నుత్సవము.

విజయము నిర్ధారణమగు యుద్ధము జరుగుచుండుట-పరాసు యుద్ధమంత్రీ ప్రిసంగము.

[రైటరు ఏ జెన్సీ.]

ఇంగ్లాండు

మంత్రివర్గము

హౌండ్స్మన్ గారు రాజీనామా యిచ్చుట
లండను, ఆగస్టు 9:- హౌండ్స్మన్ గారు మంత్రివర్గపు సభ్యులలో రాజీనామా యిచ్చిరి.
విద్యాశాఖా మంత్రివర్గమును హౌండ్స్మన్ గారు కడలు కొనినంతటనే మంత్రివర్గమువారికి కష్టముగలుగెను. కార్మిక విషయపు పనులు విద్యాశాఖపనికి అభ్యంతరము గలుగజేయుటచే వారు రాజీనామా యిచ్చిరిని తెలియజెప్పిరి.

నూతనోద్యోగములు

మంత్రివర్గము.

లండను, ఆగస్టు 9:- హౌండ్స్మన్ గారు మంత్రివర్గమున నే యుండి కార్మికసభ్యులుగా నుండును. క్రూర్రువు గారు విద్యాశాఖమంత్రిగా పనిచేయుదురు.

శత్రుని హాసముల చాడి.

లండను, ఆగస్టు 9:- 7-10 విమానములు ఒంటరిగను బంటగను గూడ బాంబులను వేసిని సాత్తును ధ్వంసము చేయుటయే వారి సంకల్పము. ఒక నావావిమానము వానిలో లోకదానిని చాలమైల్ల వరకును తరిమినది.

హౌడవనైనికుల ఆనుపత్రులు.

పాస్ మెంటు సభయందు చర్చ.

లండను, ఆగస్టు 9:- హౌడవన వైనికుల యుద్ధ పరిగమము ఆనుపత్రుల సేర్పడు విషయమునుగూర్చి కమిటీ వారు కుదిరిన రిపోర్టును ఆగస్టునది తోచునవల మెనపాటే మియా విషయ విచారక సంఘమువారికి పంపుదునని కామ నుల సభలో చేబల్లెకొ గారనిరి.

నర్ క్రెయిగ్ గారు:- హిందూదేశమున వైద్యసౌక ర్యముల విషయమున కమిటీవారు చెప్పిన విషయములు, ఇంకను కొనసాగించబడునని, కొన్ని లేవా?

చేబల్లెకొ గారు:- నే నట్లుకొనను; నేను రిపోర్టును చదివలేదు. కాని దానియందు యుద్ధములేని సమయపు విషయములు నూడించబడిన వనియు, యుద్ధాంతమునకు వానిని నిలిపి యుంచరమ్యుననియు తెలియజెప్పినది.

బ్రిటిషువారి ఎగుమతులు.

లండను, ఆగస్టు 8:- బ్రిటిషువారికి 1914 వ సంవత్సరము జూలై మాసమున ఎగుమతుల వలన వచ్చిన సొమ్ము కంటే ఈ సంవత్సరపు జూలై మాసమున 20 లక్షలపాకు తక్కువగా వచ్చినది.

హిందూదేశ విషయముల చర్చ.

లండను, ఆగస్టు 8:- హిందూదేశ విషయములు చర్చించబడలేనది ఎల్లవారును కోరినచో నట్టి ఏర్పాటు చేయబడునని పాస్ మెంటు ప్రిజలసభలో ఆస్క్విత్తు మంత్రిగారు నడిపిరి.

బిల్లు లామోదించబడుట.

లండను, ఆగస్టు 9:- సేనాకాసనపు మాడర్రులేని, హిందూదేశభరిపాలనా కానసపునరణ బిల్లు మాడర్రు ప్రతిని కామనసభవారి రామోదించిరి.

మరణము.

లండను, ఆగస్టు 9:- కల్లులు మఫటులాంగు గారు మృతిపొందిరి.

పారిసు ఆర్థికసమావేశము.

బ్రిటిషు అధికారములు.

లండను, ఆగస్టు 9:- రాబోవు సామ్రాజ్యసభలో పారిసు ఆర్థికసమావేశపు తీర్మానములకుగూర్చి బ్రిటిషు అధికారములలో నొక్కొకదాని నుండి ప్రత్యేకముగా అభిప్రాయములను తెలికొనుట కష్టమని కామనసభ సభ్యులందు బోనర్ల గారు చెప్పిరి.

ఫ్రాన్సు

శత్రుని హాసముల చాడి.

లండను, ఆగస్టు 9:- అధికారియుల తెలిపిరి. నేను పాకిస్తాన్ కాలముననే శత్రువుల విమానములు తూర్పు తీరము మీదగా పోయినవి. మరియొక విమానము స్కాట్లండు ఆగ్నేయతీరాన కేగి అచట చాలవోల్ల బాంబులను వదిలినది. ముగ్గురైత్రులు చుసోయిరి. 14 గురికి గాములు తగిలినవని మాత్రమే యంతవరకు తెలిసినది. నేనా సంబంధమున గట్టి మేమియును కలగలేదు. విమాన విధ్వంసక కలమును గాల్చి వానిని తరిమివేసిరి. వానవోల్ల అచట కొన్ని ప్రేమజ్వలములు బాంబులను విమానములు వేసినవి. ఇవి తిరిగి తెలియుచున్నది. తూర్పు సెయిన్ రైవులను విమానముల బాంబులు హెచ్చుగా ప్రదర్శించిన నవలను బాంబులను క్రమాదము కలిగినది. ఒకరిద్దరు చుసోయిరి. అధికారిక వార్తలు తెలిసినవి. కొన్నివోల్ల చుటకు కొన్ని వేరేవిగా వరా న్నముగా చాల విత్తున పోవుచున్న యొక బిల్లిని విమాన నముద్రమునక కనుబడుచుండబోయినది. అధికారిక వార్తలు కలన విమాన వాతన శత్రువులవారి రా బట్టెలను చుటకు గుండ్రుకు బరపిరి. ఆగుండ్లు దానికి కలిగిరి.

జనరలు హేగువారి ప్రకటనము.

లండను, ఆగస్టు 9:- నెల్సన్ ముందుకు వెళ్లెను. వాటియనుకు కుత్తరమున మేము వారిని చూచి ముందుకు పోతిమి. ఈ ఘోషాభిము తెలిపేసేకలేదు. ఇజరుకాటవమున్నగు వోల్లశత్రువులు 2 గుండుల వైపు తిరిగి గ ఫిరంగులకు కాల్చి విషవాయువును వదిలి. నవ్వులు పుల్లులు. శత్రువులు మాకందకములలో బరుటకు చేసిరి. క్రమే క్షణముల సాగలేదు. అది జరలం హేగువారు తెలిపిరి.

పరాసు విజయములు.

పారిసు, ఆగస్టు 9:- రిన్నటి కాల్చి యెల్లు ప్రతిని పబడినది. మ్యూజింగుడికి కుడివైపున తిమ్మిమంటు ప్రతిని మున సంకటం యుద్ధము తీవ్రముగా జరిగింది. శత్రువులకు యెమాంటుకు వాయవ్యమునను, దక్షిణమును తాముగోల్లయిన ప్రిదేశమును చుట్ట గలుగ బ్రయత్నించిరి. వారు నువారు వారిని తిరిమివేసి యా స్థలమునుండి వెళ్లుదు. దున్నెనను గవలక దృఢముగా నిలిచి యుండిరి. పరాసువారు ఇదివరకు గోల్లయిన కందకముకు చుట్ట బయటకు ప్రయోమంటు ప్రిదేశము సాగిమించుకొనిరి. వానవోల్ల లాషికాయ రంగమునందు పరాసువారు శత్రువులను బంధించి అనేకులను కైదీలనుగా గొనిరి.

సోమునది కుత్తరమున జలజలమునకొక ఒక అధికారి, హెం అడవి కుత్తరభాగమును మేము జయించితిమి. ఇది విమాన మాస్వాధీనముననే యున్నది. పోయినది కుత్తరమున పరాసు దివములలో మేము 6 కిలోమీటర్లుగల సేనాకాటవ విజ శత్రుకంపక శ్రేణిని పూర్తిగా నాక్రమించుకొనిరి. పరాసువారు నందున్న టాపూరునకు వాయవ్యమునకు కొన్ని గంటలు ముందు నిన్నటిదినము నుమ్మును ముట్టకొనిరి. వారిని తరిమివేసితిమి.

యుద్ధ ద్వితీయవర్ధంలి - పరాసు యుద్ధమంత్రి.

లండను, ఆగస్టు 8:- యుద్ధ ద్వితీయవర్ధంలి సందర్భమున లాయెడ్ బార్లి గారు పంపిన తొలివార్తకు శత్రువుల మిచ్చుచు పరాసు యుద్ధమంత్రియట్లు వాగిసిరి. సంగ్రామికుల మును పూర్వముగా తెలియజేయు యుద్ధ మిచ్చుకు జరగుచున్నది. మరల యుద్ధకేంద్రముల ప్రకారము నిర్ణయించుకొనిన సమయములందు శత్రువులను తప్పక ముట్టడించుచున్నాము. శత్రువులు తమ ఆత్మాశయ వికారములతో వదిలి అన్ని రంగములందును నిశ్చేయముగా నోడింపబడుదురు.

పరాసు వారి ప్రకటనము.

పారిసు, ఆగస్టు 9:- నేను మధ్యాహ్నము టుల ప్రకటించిరి. శత్రువులు చాలసారులు తువడి చివరకు ధియోమాంటు స్థానమున చేరిరి. మేము పాలిమెరలోనే యుండి దానివైని తీవ్రముగా గుండ్రును వదిలించుచున్నాము. ప్లూయిరియెద్ద గానీ నేడు లను వదిలి యందునకు పోగలిగితిమి. వాఅడవియెద్ద శత్రువులొడిరి. హెం అడవి యెద్దగూడ వారు పరాజితులైరి. మరల వారాక్రమించిన కందకమున చాల భాగము వెంటనే మా స్వాధీనమైంది. హెం అడవికిని సమద్రమునకును మధ్యను మేము కొత్తగా నాక్రమించిన స్థానములవైని శత్రువులు గుండ్రువదిలెరి. లిహన్ను చాల్చెను. ఇనువదారియెద్ద కొత్తగా మా వశమైన స్థానములందు శత్రువులు ప్రవేశించి మా మున్నీలలో పోడిరి. వెంటనే తిరిమివేసితిమి. లాన్సెట్టియెద్ద కొన్ని శత్రువిమానములను నేను గూర్చితిమి. ఆరింటిని సోమయెద్ద కేలగూర్చితిమి. పరాసు వైమానికులు చీటిలో వానెనును కల్ల ఆడవినిదాటి రాల్చెను. అలాని ఫిరంగిలందు కర్మాగారమువైని బాంబులను వదిలెరి. చుట్టులు ప్రేలుకు ధ్వంసులకు లేదని. మా విమానములు చాల రైల్వేలను లొంగి బాంబులను వదిలెను.

రష్యా

రష్యావారి ప్రకటనము.

మోస్కో, ఆగస్టు 9:- రష్యావారు తూర్పున 4 మైల్లదూరపు టిస్మిజినికాను జనరలు లిటిజ్లేట్ గారాక్రమించిరి. క్రమే గా 7400 మంది ఖైదీలకు 60 మర ఫిరంగులను పట్టుకొనిరి. ఈ ఖైదీలలో 8500 మంది జర్మనులు గలరు.

రష్యావారి ప్రకటనము.

మోస్కో, ఆగస్టు 9:- రష్యావారు పీస్టరు నదికి దక్షిణమున శత్రువులకు వెంటబడుచుచున్నోపురమును మతి లించుకొనిరి. శత్రువులు తమకంఠెనలను, ముందుకువచ్చిరి. బుట్టస్థానమును ధ్వంసముచేసికొనిరి. రష్యా వారికి మొత్తముగూడ 110 మైళ్లదూరము నాక్రమించుకొనిరి.

రష్యాను విజయములు.

లండను, ఆగస్టు 8:- జనరల్ సాసురావ్ సేనలు ప్రాచీనకేరమున పోవుచు సీకత్ సదిని దాటిపోయి జూజో లాన్సెట్టిలం రైలుమార్గమును ధ్వంసము చేయించుచున్నది.

కాల్మిక్కులను రంగమున రష్యావారు కొంతవరకు పోయిరి. రష్యాను అధికారు లొన్నగొనుచున్నారు.

ఇటలీ

ఇటలీయుల విజృంభణము.

ఇటలీవారి పరంధములు.
లండను, ఆగస్టు 9:- విసాన్రోంగమునం దంకిలను ఇటలీయులకు శత్రువులకును గురించి ఆగస్టు 4వ తేదీన తమ బంధువులను ప్రారంభించి జయప్రథముగా జరిపిరి. ఇటలీయులకు గలిగిన జయములకు ఇటలీలోని ప్రజలు సంతోషముగా జరిపుచున్నారు. ఇటలీ సేన రాల్చెను కొండలను విసిరివేసి ఆస్ట్రీయనుల రక్షితస్థానములను ధ్వంసముచేసెను. తెర్వాన్సి జిల్లాములను తదాని యుద్ధమును ప్రారంభించి కొండలనుగెల్చి, శత్రువుల ప్రధమ ద్వితీయ రక్షితవర్తములను జయించుకొనిరి. శత్రువులు భయభ్రాంతులై చెల్లాచెన్నై పోటిపోయిరి. మోస్కో లొంగిపోయి రంగములందు యుద్ధ ముత్తిరయిగా నుండెను. ఆగ్నెద్ద హంగరీ దేశాధిపతియను, రోషియనును లొంగుకుండగా ఇటలీవారు, వారిని చుట్టవేసి బంధించిరి. 62 మైళ్ల సేనాముఖమునందు తీవ్రముగా యుద్ధము జరుగుచున్నది. ఈ సమయముననే ఇటలీవారి యుద్ధవార్తలు ఆస్ట్రీయనుల తీరమును, ఆస్ట్రీయనుల ఎడమకంకిని ముట్టడించుచున్నది.

రస్సియనుగాను ఇట్టికి పోవుట.

కోమ, ఆగస్టు 9:— ఆంగ్ల ఇంటి సంబంధము ఆర్థిక విషయములను చర్చించుటకు రస్సియను గాక ఇంటికిరద్దరి.

ఈజిప్టు

ఈజిప్టు రంగము

లండను, ఆగస్టు 9:— కాటియాజిల్లాలో మేము శత్రువుల నింకను తనముచున్నాము. ఈ త్రవ పట్టుకులము తురు ప్త పట్టెల వెనుకభాగము తరుచుబడినది. దక్షిణమున ఒకటైల దక్షిణవారు తురుపుల మైబడి కందకమునుండి తిరిగి వేసిరి. మేము చాలమంది పట్టు కొంటిమి. శత్రువుల వెనుక భాగమునందలి సేన పూర్తిగా వెనుకకు కాటియాజిల్లా నుండి 15 మైళ్లలో నున్న బి6 - ఎల్ - ఎల్ వరకు ఉత్తర దక్షిణ భాగములకు పోయిందని జరలు మక్కి గారు తెలిసిరి.

సిన్ యుద్ధము.

లండను, ఆగస్టు 9:— జరల్ మక్కి గారిట్లు ప్రకటించిరి. మన ఆర్థికవిషయ కాటియాజిల్లా తూర్పున 6 మైళ్ల దూరమున నున్న తురుపుల వెనుకటి పంక్తిని సమీపించుచున్నది. కాటియాజిల్లానే శత్రువులు ముందు తక్షణమును కందకములతో బలబడుచుకొనియుండిరి. మన సేనలు యుద్ధరంగమున దుడిచివేయుచున్నది. మనకు కొన్ని యుద్ధోపకరణములు దొరికినవి. ఆగస్టు 4 న తేదీని శత్రువులు ప్రతి మాట్లాడి నలిపిన చోట 200 శత్రువులను పూడ్చివేయుచుండిరి. ఒక సమాచారము నుయ్యమిదను పార్టువెడ్ శత్రుమీదను బాంబులువేసెను. నవ్వుతల్లముగా గలిగిడి.

జర్మనుల వ్యర్థత్రములు.

లండను, ఆగస్టు 9:— ఇటీవల తురుపులు గురితలముట్టించిన విషయమును గూర్చి ప్రత్యేక విశేషము లిట్లు వ్రాయుచున్నాము. జర్మనుల తుర్రము లన్నియు వ్యర్థము లైవని. మన ఫిరంగులు చాలా భయంకరము లైనవనియు కొదవంట్లు గట్టికొనినట్లు ముఖ్యులకు నేల గూర్చుచుండెనియు, బ్రతికి పారిణములతో తప్పించుకొనినవాడు లేదనియు బట్టి కొనబడిన ఒక తురుపు వ్యర్థమైయున్నాడు తురుపులు చెల్లాచెదులై పారిపోయిరి అంబులు శ్రేణ్యశాసములతో పోరి యుద్ధపు తీవ్రతను భరించిరి.

మర్రేగానికి రాజుగారి యభినందనములు

కెయికో, ఆగస్టు 9:— ఎడారి బ్రేజిలేజునకు ఎండ కాలమున సంపూర్ణముగా జడమునొందనంతలకు వార్షి సార్వభౌములు తమభవనములకు వెనుపును తిరిగివచ్చి నిద్రించిరి.

బాలిన

బల్గేరియను కటాలము.

సోఫియా, ఆగస్టు 9:— బల్గేరియను సేనవారు దొరగన్ పురమునకు దక్షిణమున నొక గ్రామమునందు ఒక బల్గేరియను కటాలముపై దాడినికముగాడే బాంబులువేసి ముట్టడించి వారిని చెల్లాచెదురగ పోజివోలిరి.

బల్గేరియను సేనల స్థితి.

లండను, ఆగస్టు 9:— బల్గేరియను రాజకీయస్థితి గూర్చి బల్గేరియను ప్రముఖులొకడు వ్రాసిన వ్యాసమునుండి ఈక్రింది వాక్యములను దెయిలి (కొకట) పత్రికా విశ్లేషణలేఖనము వ్రాయుచున్నాడు:— “బల్గేరియను సేనల యెదుటనున్న కటాలములతో బల్గేరియను సేనల దుష్టము. బాలినరంగమున మిక్కిలించుదలిన విజృంభణనుబట్టి వారిస్థితి చెప్పనే అక్కరలేదు. రుద్రుడ బాలినరంగమునందు చేసినట్లే యుద్ధము చేయుచున్నాడు.”

మనకు గల్లెల దుర్గత చింకు వెలియున గడక మన యుద్ధోపకరణములకు వదిలి యుద్ధమునుండి తొలగింకము.

సర్వీయను విజయము.

లండను, ఆగస్టు 9:— సర్వీయను ప్రికాపురము నుండి బల్గేరియనుల తలుపునొట్టి దాని వార్తమిందుకొనిన “టైమ్స్” పత్రిక సోఫియా విశేషము వ్రాయుచున్నాడు.

అమెరికా

మెక్సికో, యునైటెడ్ స్టేట్స్ వ్యవహారములు
వాషింగ్టన్, ఆగస్టు 9:— మెక్సికో, యునైటెడ్ స్టేట్స్ వ్యవహారములకు ఒక బాంబులూపున వారు పరిష్కరించుటలేని జరలు కాల్వలూపు చేసిన దురుద ఆమోదింపబడినది.

దేశీయ తంత్రీవాదము

(మాస్కోయ విశేషముల వర్ణనము)

మద్రాసు

సర్వీయను పోలెముగాను

మెగళూరు, ఆగస్టు 9:— నేడడుమున పీఠుదక మండలమునుండి ఇరుకుకు వచ్చిరి. రెసిడెంటుగారికి ఆవిధముగా నున్నాడు. కేటిరాత్రి పీఠ పి. చాల్ద్రనుగా రింటి పిందాగించెదరు. శత్రు ఇండియను వైస్రూ ఇన్స్టిట్యూటును, మందిగంపుల పాక్షరీని. కొంతదెను ఫాక్రీని, 1, 2 ప్రతి మరలను చూచెదరు. శత్రువారా వారముల కొలారు బంగారు గజలతో గడిచెదరు. సోమవారమునాడు మరలవచ్చి తోటల సంఘమువారి వార్షికసభకు వెళ్లెదరు. ఈ సభ 15వ తేదీ మంగళవారమునాడు మెగళూరునుండి బయలుదేరి బొంబాయికి వెళ్లెదరు.

మెగళూరు విషయమును కార్యదర్శియగు జేమగారు నూడ నేను చెప్పినట్లునుండి యిటువచ్చి.

మలబారులో నొకదోపిడి.

కల్లికోట, ఆగస్టు 9:— పర్యాయ దగ్గరనున్న పుత్తూరులో ఇటీవల నొకదోపిడి జరిగినది. గతవారమున ఒకదినము, కొండలు దోపిడిగాంధుర్ల ధనికుడగు నొక మెస్టాయింటిలో జొరబడి, అతడు పార్శ్వం చేసికొనమండగా అతనిని బెదిరించి వెల్లె తాళముల నిర్మూలను పీడించిరి. అతనిభార్య 800 రూపాయల నగలును, కొంతసొమ్మును అతనిచేతి బడినది. పోలీసువారు దొంగలకొఱు తెదకుచున్నాడు.

మలబారు క్లబ్బులో నొక దొంగతనము.

నిస్పటిరాత్రి కొంతమంది కొత్తవాంధుర్ల హెచ్.బి. వింటర్నాతో గాను విసిరించుచున్న మలబారు క్లబ్బు మందిరములోని తడకటికొరికిపోయి 200 రూపాయలను, 80 రూపాల నోట్లను దొంగిలించుకొనిపోయిరి. కొన్ని దినములక్రింద బాక్సిక్రియా గుడ్డలవెల్లె క్లబ్బుమందిరముననే దొంగిలించబడినది.

జర్మనీ

ఫ్రాన్సునుండి నిర్బంధ సేవకు

తీసికొని పోబడిన స్త్రీలు.

లండను, ఆగస్టు 9:— ఈ త్రవ ప్రాప్తదేశమునుండి నిర్బంధ సేవ చేయుటకు జర్మనీకి పిలుచుకొని పోబడిన స్త్రీలను చూచు పరిశీలకులయొని క్రైస్తవముఖ్య నతరులుపు కెయిజరుకు రహస్యముగా వ్రాసినవి నొక విశేషములు వ్రాయుచున్నాడు. కెయిజరు దీని కొక్కకొనియుండల మరలకు పునఃప్రకృతుగా కెయిజరు మరలకులను నిషేధించుచు

చెబ్బులు తగిలిన జర్మను.

లండను, ఆగస్టు 8:— ఇంగ్లండునై సెనరుముడగా కొట్టబడిన శత్రు జర్మను మరల స్వస్థానమునకు పోవలొక పోనోనపు పురమున దిగెనని “సెంట్రల్ న్యూసు” పత్రికా హేగ్ విశేషము వ్రాయుచున్నాడు.

జర్మనుల సరిహద్దు రక్షక సేన.

లాహెను, ఆగస్టు 8:— జర్మనుల సరిహద్దు రక్షక సేనలో ఒక్కొక్క పటాలమునుండి 18 మంది జర్మను అధికారులు యుద్ధరంగమునకు పంపుచున్నారని కోపెహేజో నంది తెలియజేయుచున్నది.

అస్ట్రీయను ఉద్యోగులకు బహులు

జర్మను ఉద్యోగులకు నియమించుట.

లండను, ఆగస్టు 8:— కోపె రంగమున జరల్ వార్షిక కటాలములనుండి అస్ట్రీయను ఉద్యోగులకు బహులు జర్మను ఉద్యోగులను జరల్ హిందెస్టర్ల నియమించె.

పోర్చుగీసు

పోర్చుగీసువారు యుద్ధమున చేరుట.

లండను, ఆగస్టు 9:— పోర్చుగీసు కాంగ్రెసు సభ జరిగినది. బ్రిటిషువారికి మిత్రుడందలివారికి జడలు కలగరలేనను భ్యులు చెబుచుండ “బ్రిటిషువారు ఆహ్వానము సంగీకరించి యుద్ధమున చేరుటకు నిశ్చయించిరి” అను సమాచారము కాల్వలూపు వా గానెగొందిరి.

బంగాళము

బంగాళీ కటాలము

అభిప్రాయములు

ఇంగ్లీషువలన పత్రిక.

కలకత్తా, ఆగస్టు 7:—

ఈ ప్రకటనములకు ఈ రాష్ట్రమువారి కడమిదాసం దము కలుగును. దీని పర్యవసాన ఫలితములను నైతిక లాకికో ద్యోగులు శ్రద్ధతో గమనించెదరు. ఈ ప్రకటన మంతకు పూర్వము వచ్చియుండిన ప్రయోజన ఉద్దేశముగ నుండి యుండును. కాని ఇది స్వీకరించే చేరుదగిన స్వల్పకార్యము గాదు. గాన దీనిగూర్చి ప్రైవేట్ కాదులు దీని కాలముచచ్చినే నిశ్చయమునకు వచ్చిరి. చిరకు వారంగిరించుట రాష్ట్రమువారికి చాల గౌరవప్రదము. అయినను విషయముగూర్చి పారభాటుగ గ్రహించుట కరకాళములేమండ నుండవలెను. ఏదధులమిద చేస్తుకొన వగిరింపబడినదో ఆపధులను స్వప్రముగ లెలుపు వరకును ఒక్కరినిగూడ చేస్తుకొనగూడదు. ఈదేశములోని ఇతరరాష్ట్రములవారి నేదధులమిద చేస్తుకొనచున్నాకో ఆపధులయే పీరికిగూడ వర్తింపవలెను. ఈ సంగతి ఎల్లవారును స్పష్టముగ గ్రహించిచో ఆవల మేము పారభాటుగ గ్రహించితిని చెప్పటకు పీఠుండదు.

డాక్టరు ఎన్. కే. మల్లికగారు

ఇంగ్లీషువలన పత్రికా విశేషము మల్లికు గారిని సందర్శించగా మల్లికు గారిట్లనిరి. “ఈ కటాల లెక్కలేమండ ప్రజలువచ్చెదరనుట నిశ్చయము. నేను వెంటనే గ్రామముల వెంటసంచరించి పట్టణములలోను వెళ్ల గ్రామములలోను అధికారులను నాధికారులను భారతీయులను పాశ్చాత్యులనుగూడ కలిపి సంఘములుగా చేర్చెదను. ఈసవి చేయువారల కాల పోలీసువారి చలనను పి. వి. డి. వారిచలనను అభ్యంతరము కలుగకుండుటకు నేను వారికో నాలోచించుచున్నాను. ప్రముఖ నీరాప్ర్యమున నొక రెజిమెంటును ఒక ఆర్మీకెడర్లమును నూడ నేర్పువలెవలెని నేనొకొనున్నాను.

డాక్టరు ఎన్. పి. సర్వాధికారిగారు.

ఇండియను రెయిన్ మ్యూనిసిపల్ కౌన్సిలరులు బంగాళా ఆంధ్రప్రదేశ్ సంఘాసభలకు డాక్టరు ఎన్. పి. సర్వాధికారి గారిని సందర్శించగా వారిట్లు నడివిరి. “రెండు కంటే పీఠు సుదకు జరలు దొరుకుటగా కష్ట మేమియును లేదు. తక్కువ జాతులవారు రందరను ప్రభుత్వింది బాబూలజాతి వారు నడకరించుటకు దీనివలన వసతి ఏర్పడగలను. కాల క్రమమున బంగాళములోగూడ మోగులకు కొడకలేదని చెప్పదగిన సమయము తప్పక కలగ గలను.

సంయుక్త రాష్ట్రములు

సెబు జర్జీమిద కేసు.

అలహాబాదు, ఆగస్టు 9:— గోవల ప్రసాదు గారి మీద తేదిన లండను కేసును విచారణచేసిన కమిషనరులు రిపోర్టు రాష్ట్రీయ దొరతనము వారికి సుపిరి.

మ్యూనిసిపల్ కమిషనరులు

రాజీనామాలు నిర్దుట

రాయిబెర్రీ, ఆగస్టు 9:— ప్రొత్త మ్యూనిసిపల్ ఆఫీసు ఆఫీసరును రాయిబెర్రీ మ్యూనిసిపల్ ఆఫీసరు నైతిక కమిషనరులతో సొంతపులందరను రాజీనామాలు నిద్రి.

కాళీ విశ్వవిద్యాలయ వరిపాలకసంఘము.

అలహాబాదు, ఆగస్టు 9:— ఈసంఘమువారి మొదటి సమావేశము ఈనెల 12 వ తేదీ శనివారమునాడు మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు కాళీగఢమునందలి సెంట్రీలు హిందూకా లేటి మందిరమున జరగును. మానీయులకు ప్రోచాస్సులకు హిజువ్రా సేను సర్ మాధవరావు సింగ్ ము బహుమతి గ్యాలి యర మహారాజుగారు అభ్యుత్తర కరించెదరు.

బర్రా

గూన్ టే సేను మహారాజుగారి తమ్ముడు.

రంగూణలో నుండుట.

రంగూణ, ఆగస్టు 9:— ప్రాప్తదేశమున కలక ఆస్థ్య పతన గురించుకొనుచుండిన గూన్ టే సేను మహారాజుగారి తమ్ముడు ఈ దింపు కలకత్తా మియునాలో రంగూణకువచ్చిరి.

“కమిన్” అను స్పీడనువారి ప్రేమరు.

లండను, ఆగస్టు 8:— జర్మనులు తట్టుకొనిన “కమిన్” అను స్పీడనువారి ప్రేమరుకు జర్మనులు పొన్న వినియెము నో వ్రాండు లేపుట తీసికొని పోగా, స్పీడను అధికారులు దానిని తీపుండి తగిలించి, స్పీడనువారి యుద్ధకారమును జర్మనుల యుద్ధకారమును వాక్యములు బట్టి చున్నది.

THE GREAT WAR.

Fighting in Senai: German Tricks Fail.

ACTIVITY IN THE BALKANS: SERBS OCCUPIED PRISEKA.

Successful Italian Offensive: Rejoicings in Italy.

DECISIVE BATTLE PROGRESSING: FRENCH WAR MINISTER'S DECLARATION.

[Reuter's Agency.]

British Front.

British Communique.

LONDON, August 9.

General Haig in a communique this afternoon reports that there has been no change at Guillemont. North of Pozieres we have made further advance by bombing. Situation in the vicinity of Guillemont is likewise unchanged. Enemy heavily bombarded our trenches in Ypres Salient between Bellewarde Lake and Yser Canal for two hours discharging gas on broad front. Its effect was small. Some partial enemy attacks were not able to enter our trenches.

French Front.

"Decisive Battle is Progressing."

French War Minister's Declaration.

LONDON, August 8.

The French Minister for War, replying to a message from Mr. Lloyd-George on the occasion of the second anniversary of the War, says: "The decisive battle is progressing. We are attacking the enemy in perfect unity at the moment selected by us. The enemy will soon see his dream of domination vanish, and fall back on every front."

French Recover Lost Ground.

Trenches and Prisoners Taken.

LONDON, August 9.

PARIS.—Last night's communique says: On the right of the Meuse the battle continued very fiercely on the whole of the Thiaumont-Fleury front. The French, with remarkable tenacity, withstood and repulsed the enemy, who was endeavouring to recapture the ground north-west and south of Thiaumont. Then the French attacking re-occupied all the portions of the trench in which the enemy had gained footing and re-entered the Thiaumont work. The French captured two lines of trenches on the Vaux Chapitre-Le-Chenois front and took two hundred prisoners.

Further French Gains.

We increased our gains north of the Somme, capturing a fortified wood and a trench north of Hem Wood, all of which we hold. Altogether in two days we have captured north of the Somme a whole line of German trenches on a front of six kilometres to a depth of from three to five hundred metres. Strong enemy detachments attacking northwest of Tahure in Champagne yesterday were dispersed by our shell fire.

PROGRESS AT FLEURY.

PARIS.—This afternoon's Communique says after failure of numerous attacks the enemy regained footing in Thiaumont work. We are on the immediate outskirts of the works which we are energetically bombarding. We made progress at Fleury by means of grenades. Enemy's attack on Vaux Wood was repulsed. Violent enemy counter-attacks north of Hemwood were repulsed with heavy losses but, Germans succeeded in reoccupying trench most of which was soon recovered. The enemy heavily bombarded our new positions between Hemwood and the river. Enemy's attack penetrated our new positions between Lihons and Chaulnes railway but was immediately driven out with bayonet. Enemy aeroplane was destroyed at Luneville and six were driven down on the Somme. A French aeroplane crossed Vosges and Black Forest in darkness and bombed the powder factory at Rottweil causing great fires and explosions. Our air squadrons bombed several railway stations.

Russian Front.

The Russians Advance.

LAHORE, August 9.

LONDON, August 8th.—General Sakharoff has crossed the Sereth, moving almost due south of Brody, and is threatening the railway between Zozow and Tarnopol. A Petrograd message admits a slight retirement in the Carpathians. ("C. and M. Gazette.")

110 Miles of Country Captured.

LONDON, August 9.

PETROGRAD.—A communique says:—Pursuing the enemy south of the Dniester, the Russians stormed the town of Nizoiiff and six villages. The enemy blew up the bridges and magazines. Altogether the Russians have here captured 110 square miles of territory.

Occupation of Tysmienica.

Many Prisoners Captured.

PETROGRAD.—It is officially announced that Litchitzky has occupied Tysmienica four miles east of Stanislaw and captured additional 7400 prisoners including 3500 Germans and sixtythree machineguns.

Italian Front.

Successful Italian Offensive.

Rejoicings in Italy.

LONDON, August 9.

There are rejoicings in Italy over the success of the Italian offensive which began on August 4th with terrific

bombardment on the whole Isonzo front. It pulverised the rocks and disintegrated the Austrian defences into the ravines below. The Bersaglieri opened the infantry attack, climbing rocks and precipices and capturing the first and second lines. The enemy fled panic stricken. The fighting was fiercest in the Montfalcone and Gerizia sectors, where Hungarians and Croats refused to surrender and were surrounded. The attack is progressing on a front of sixty-two miles. Simultaneous warships are shelling the coast and the Austrian left.

Balkan Front.

Activity in the Balkans.

Bulgarian Detachment Dispersed.

LONDON, August 9.

SALONIKA.—A British patrol surprised and dispersed a Bulgarian detachment in a village south of Doiran with bombs and bayonet.

The Bulgarian Position.

LONDON, August 9th.—The "Daily Chronicle's" Athens correspondent quotes a statement, attributed to a Bulgarian political leader, that "Bulgaria cannot hope to prevail against the strong armies now opposing her. Serious fighting when the Balkan offensive begins is improbable. We shall do as we did in the second Balkan War. We recognised the inevitable and lay down our arms." ("C. and M. Gazette.")

A Serbian Success.

LAHORE, August 9.

LONDON, August 8th. The "Tribune's" Salonika correspondent says that the Serbs have occupied Priseka, driving out the Bulgars. ("C. and M. Gazette.")

Egyptian Front.

The Fighting in Sinai.

British Clearing the Battlefield.

LONDON, August 9.

General Sir Archibald Murray reports that our mounted troops are getting into contact with Turkish rearguards six miles east of Katia, where the enemy entrenched at the beginning of his advance. The work of clearing the battlefield is proceeding. A quantity of rifles and other war material has been brought in. Hitherto two hundred enemy dead have been buried in the area over which the counter-attack passed on August 4th. An aeroplane made a bomb attack on Port Said and Suez, doing little damage and inflicting slight casualties.

Failure of all German Tricks.

Special correspondents, describing the last phase of the Turkish attack on Egypt, say that all German tricks failed. A captured Turkish officer admitted that our machine-guns were terrible and cut down men like reaping corn. He marvelled that any escaped. The Turks have been scattered far and wide into small parties. The brunt of the fighting was borne by mounted Anzacs, who have done splendidly.

General Murray's Victory.

The King's Appreciation.

CAIRO.—The King has telegraphed to General Sir Archibald Murray his appreciation of the brilliant success during the hot season in desert country.

Enemy Pursuit Continues.

General Murray reports that the pursuit of the enemy in Katia District continues. The Turkish rearguard had been pushed back to the north and the west while to the south dashing attack of imperial camel corps drove them out of the entrenchments.

We have taken more prisoners. The enemy rearguard has now retired to a line north and south of Bir El Abo fifteen miles east of Katia.

Air Raids.

Air Raid on England.

Insignificant Damage.

LONDON, August 9.

It is officially announced that hostile airships crossed the east coast early this morning. Another is reported to have visited south-east coast of Scotland and to have bombed various localities on the coast. Hitherto three women are reported killed and fourteen injured. No damage of military importance has been done. Anti-aircraft guns drove off airships. In several places unofficial reports of the air raid indicate that both incendiary and explosive bombs were dropped. Apparently most of the casualties were on the east coast where a score of bombs mostly incendiary were dropped. One or two were killed and ten injured. Slight fires were caused. A zeppelin at a great height travelling north eastward soon disappeared out at the sea. Searchlights lit it up and anti-aircraft guns fired at it.

Further Particulars.

LATER:—It is officially estimated that seven to ten airships participated in the raid operating singly or in pairs. Apparently indiscriminate destruction of property was their main object. Naval aeroplane pursued one several miles to sea.

TELEGRAMS.

A Damaged Zeppelin.

LAHORE, August 9.

LONDON, August 8th.—The "Central News" correspondent at the Hague says that a Zeppelin which was hit over England descended in Hanover, being unable to proceed to its base. ("C. and M. Gazette.")

Great Britain.

The Cabinet.

Mr. Henderson Resigns.

LONDON, August 9.

Mr. Henderson has resigned from the Cabinet.

No Trouble in Ministry.

Mr. Henderson's resignation of the Presidency of the Board of Education does not mean trouble in the Ministry. He resigned simply because his labour work prevents him from devoting his time to education.

Mr. Henderson Remains in the Cabinet.

It is understood that Mr. Henderson will remain in the Cabinet as Labour adviser.

Lord Crewe as Minister of Education.

It is expected that Lord Crewe will become Minister of Education.

CROWN COLONIES AND ECONOMIC CONFERENCE.

Statement by Mr. Bonar Law.

LONDON, August 9.

In the House of Commons Mr. Bonar Law expressed the opinion that it was impracticable that the Crown Colonies should be given individual opportunities of expressing their views upon the resolutions of the Paris Economic Conference at the coming Imperial Conference.

HOSPITALS FOR INDIAN TROOPS.

A Question in Parliament.

LONDON, August 9.

In the House of Commons Mr. Chamberlain said that the report of the Committee of inquiry into the Station Hospital system for Indian Troops would be submitted to the Mesopotamia Commission if desired.

Sir Henry Craig asked:—"Didn't the Committee recommend certain very important additions to the medical equipment in India which have not yet been carried out?" Mr. Chamberlain replied:—"I don't think so. I have not read the report, but I am informed that it referred to peace conditions, and that its consideration was suspended owing to the war."

Bills Passed.

LONDON, August 9.

The House of Commons has passed the third reading of the Army Act and the Government of India Amendment Bill.

British Exports.

LAHORE, August 9.

LONDON, August 8th.—The British exports for July are two millions sterling above those for July 1914. ("C. and M. Gazette.")

Indian Affairs.

Discussion Promised.

LONDON, August 9.

In the House of Commons Mr. Asquith promised to arrange for a discussion on Indian affairs if it were generally desired.

Obituary.

LONDON, August 9.

The death of Colonel Moffatt Lang is announced.

Germany.

The French Deportees from France.

The Pope's Request to the Kaiser.

LAHORE, August 9.

LONDON, August 8th.—Rome correspondents state that the Pope has privately asked the Kaiser to return the feminine deportees taken in northern France. Non-compliance will lead to the Vatican's publicly protesting. ("C. and M. Gazette.")

Reduction of Frontier Guards.

LAHORE, August 9.

LONDON, August 8th.—It is reported from Copenhagen that Germany is reducing her frontier guards, thirteen men from each company being sent to the front. ("C. and M. Gazette.")

German Officers Substituted for Austrians.

LAHORE, August 9.

LONDON, August 8th.—General Hindenburg at Kove has substituted German officers for Austrians on General Bothmer's staff. ("C. and M. Gazette.")

The Captured Steamer "Themis."

LAHORE, August 9.

LONDON, August 8th.—The Swedish steamer "Themis," captured by the Germans, was taken to a Gothland port to coal. Sweden has prohibited her re-sailing. Swedish and German warships are outside the harbour. ("C. and M. Gazette.")

Portugal.

Portuguese Congress.

Decection to Take Part in the War.

LONDON, August 9.

Amid cheers for Britain and the Allies an extraordinary sitting of the Portuguese Congress resolved to accept the British invitation to take part in the war in Europe.

TELEGRAMS.

Italy.

Mr. Runciman in Italy.

LONDON, August 9.
ROME. Mr. Runciman has arrived in Italy for the purpose of discussing Anglo-Italian economic questions.

United States.

MEXICO and U. S. A.

Carranza's Suggestion Adopted.

LONDON, August 9.
WASHINGTON.—General Carranza's suggestion that a joint commission shall settle Americano-Mexican differences has been accepted.

INDIAN TELEGRAMS.

FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Bombay.

The Tilak Security Case.

Further Hearing.

POONA, August 9.
The further hearing of Mr. Tilak's case was resumed to-day before Mr. G. W. Hatch, District Magistrate.

Mr. Thakur, of the Oriental Translator's office, further cross examined by Mr. Jinnah, said the word "Gulamgri" was translated as "slavery" throughout in the speeches. "Pasu" was a Sanskrit word and would mean cattle, besides beast.

Re-examined by Mr. Binning, witness said that Bhandarkar's second book of Sanskrit and Prof. Ranade's dictionary were well known works. In the third speech, which formed the subject matter of the charge, the word "Dasya" was correctly translated as bondage. The word would not mean servitude and service as servitude was given as the meaning in the dictionary. It must be one of the meanings of the word.

Somanath Dashpande, second shorthand-writer cross-examined by Mr. Jinnah, said that he had been a shorthand writer for two years. There might be omissions of words sometimes, but not of sentences. Sometimes a sentence might be taken wrongly. There might be such mistakes in his notices. Witness heard every sentence Mr. Tilak uttered. When there were cheers and applause the speaker stopped, and resumed when calmness prevailed. That was his general experience. Owing to the cheering he could not have missed any sentence. There was some difference between his shorthand notes and that of his colleague Datre. They prepared the translation together. Witness was then questioned in regard to his shorthand signs for the words "Riga" and "Rajya" and was asked to write the signs for the two words, and what he wrote was put in as exhibit. In regard to Mr. Tilak's Belgaum speech the witness said that he began his transcription two or three days later.

Re-examined by Mr. Binning, witness said that he knew only Mr. Ratul shorthand.

Examination of Mr. Tilak.

The Court then wanted to examine Mr. Tilak, and he was accordingly called to the box and sworn in.

Q.—Did you on the 1st May at Belgaum and on the 31st May and the 1st June deliver lectures or speeches, to use your own words, on "Swaraaj"?

Mr. Tilak:—Yes on "Swaraaj" or Home Rule.

Magistrate:—Have you read the copies of the transcript of them by your pleaders?

Mr. Tilak:—Yes.

Magistrate:—Are they a correct report of what you said?

Mr. Tilak:—Not verbatim.

Magistrate:—Are they substantially correct?

Mr. Tilak:—On the whole or in general they may be correct, but I find certain places where there are omissions and imperfections.

Magistrate:—What was your object in delivering them?

Mr. Tilak:—To explain Home Rule and point out the best way of attaining it.

Magistrate:—Can you explain Home Rule in a few words?

Mr. Tilak:—I refer you to the lectures.

Magistrate:—The Government have proceeded against you on two previous occasions for disseminating sedition?

Mr. Tilak:—Yes.

Magistrate:—And you were convicted?

Mr. Tilak:—Yes.

Magistrate:—Do you wish to make any other statement?

Mr. Tilak:—My Counsel will make.

This closed the evidence in the case.

The taking of evidence having thus closed, the Magistrate called upon Mr. Binning to address the Court.

Crown Counsel's Address.

Mr. Binning at the outset apologized for his ignorance of Marathi, and said, as far as one could gather, the defence relied on certain words which they said were wrongly translated. He then refuted the meaning of the words put up by the defence with the help of standard Marathi dictionaries, and said that it was inconceivable that a literary man like Mr. Tilak, and he might add an orator like him, could have used words in the sense tried to be put on them by the defence. The offence the Court had to decide was one under Section 124 A of the Indian Penal Code, and Counsel read out the Section. Counsel had nothing to do with Home Rule, regarding its propriety or otherwise. His instructions were to the effect. They had information that Mr. Tilak was orally disseminating sedition and therefore was required to furnish surety for good behaviour. In considering this the Court must take into consideration the fact that he had been convicted twice under Section 124 A for disseminating sedition. Part of

TELEGRAMS.

the sentence on the first conviction was remitted on certain promises which had not been kept. The second time he was sentenced to six years' imprisonment and a fine of Rs. 1,000. Despite that Mr. Tilak still continued to disseminate sedition. The Court was dealing with a man to whom no amount of warning or correction would do. Unless something was done, Mr. Tilak would probably go on repeating sedition, probably of a worse sort. Mr. Binning then cited various authorities in support of his case under Section 104A, and, continuing, said that his case did not depend upon Mr. Tilak's preaching of home Rule. His case was that he in doing so, used words and expressions which were likely to bring into contempt His Majesty's Government. He had read all the three speeches with great care and found no plan for Home Rule. They were all wild talk—some amusing, some dangerous. It might be said to the credit of Mr. Tilak that they were excellent from a literary point of view. Proceeding, counsel submitted that the real object of the speeches was not to speak on practical politics and explain Home Rule. They were made under the guise of the advocacy of Home Rule by Mr. Tilak, but really they contained dishonest and immoral allegations against the Government. It was not likely that Mr. Tilak could be bearing affection to Government any more than other persons who had been convicted of sedition.

Continuing, Mr. Binning read English official translations of the speeches, commenting on them as he proceeded, with the object of showing that certain passages in them were seditious.

Commenting on the speech delivered at Belgaum on 1st May on Home Rule, Mr. Binning wished to point out that Mr. Tilak's idea was that the rule made and maintained by the Government of India had not the sanction of the British Government. To put it in other words, officials in India were misrepresenting the people at Home about India. He submitted that only most optimistic people could consider that Mr. Tilak's remarks were not calculated to create dissatisfaction towards the Government. Counsel asked whether the people of Belgaum were slaves, as suggested by Mr. Tilak. If they were slaves he was also one, because what he was allowed to do those people and Mr. Tilak were also allowed to do. The British Government in India consisted of officials established by law, and to bring them into contempt, which the speech did, was to bring British Rule in India into contempt. The passage "when there was the East India Company's rule in this country all matters were carried on a commercial principle, whose attention was directed towards the question how might the Company's shareholders obtain considerable profit. A letter used to come to the Governor-General here to this effect: "So much profit must be paid to us this year, realise it and sent in to us. This was the administration etc.," was full of remarks which were bound to cause considerable disaffection against the Government. Continuing, Counsel said that Mr. Tilak's speech made some reference to the effect that Lord Hardinge was in favour of Home Rule. This was a misconception and he would refer to His Lordship's speech later on. But he would give a short summary. What Lord Hardinge said was that the aspiration was legitimate but the present time was not a suitable opportunity to seek it. Again, the passage "we do not want the Secretary of State who has been created the son-in-law" was made with deliberate intention and could mean nothing but that the job had been created for him.

Proceeding to the second speech delivered at Ahmednagar on the 31st May, Mr. Binning said that the sentence "We have lost our trade" was utter misrepresentation. He would like to hear the views of big Indian merchants of Calcutta and other places. Then, again, the whole of the paragraph which referred to aliens was nothing but sedition. It really meant that the Government was alien. They were not doing their duty to India and they looked to their own benefit. The passage "When five or ten of our prominent men assembling together, tell the Government, the latter will understand it. Being alien it cannot understand it. As soon as the Government is informed of it, it is so generous minded and wise that it will listen to what you have to say and redress your grievances. Such was our belief etc., was nothing but sarcastic. The sentence "I say when a Government evades its responsibility it is no Government at all," Mr. Binning submitted, clearly brought the British into contempt. In regard to Mr. Tilak's appreciative reference to Indian soldiers fighting in this great war, Mr. Binning said that he was not sure whether they had anything to do with Home Rule. There was a serious insinuation in the sentence "but that is not a real Government which considers itself insulted when told of things which have not been done etc." and Counsel asked the Court to infer what sort of feeling it might have produced on Mr. Tilak's audience. Proceeding, Mr. Binning said that in the sentence "These intervening collectors, commissioners and other people are not wanted," the words "other people" included the Viceroy also. In the sentence "Why should the Emperor make distinction between black and white subjects who had given such service to the Emperor?" the suggestion was that the facts had been misrepresented to the King by officials in India. Dealing with the part of the speech in which Mr. Tilak said that the Prime Minister of England got only five thousand pounds per annum where as the Viceroy got Rs. 20,000 per month, and other officials in India proportionately large amounts, Mr. Binning said that he was surprised to see Mr. Tilak labouring under the misconception that the Prime Minister's post had a salary attached to it. As a matter of fact, the post carried no salary, and the reason why the Prime Minister got five thousand pounds was because he was also Chancellor of the Exchequer or one of the Secretaries of State. Then again, the Prime Minister had no occasion to entertain native and European members of the Legislative Council as the Viceroy. In reply to an interruption from Mr. Jinnah that the Viceroy was also rich, Mr. Binning said that sometimes they were and sometimes not.

Counsel had not concluded when the Court rose, and the further hearing was adjourned till to-morrow.

Bombay Share Market.

BOMBAY, August 9.

Continued rise in almost all shares was the feature of the Market to-day. Centrals advanced to Rs. 2,500 and Colaba land and Mill shares to Rs. 1,445. Crescents were

Latest Telegrams.

firm at Rs. 196 and Fazulbhoys advanced to Rs. 715 Currimbhoys advanced to Rs. 377½ Standards advanced to Rs. 1,565. Swadeshis advanced to Rs. 1,925 and Madhojis to Rs. 1,630. Indian Bleaching to Rs. 210 Indore Malwas to Rs. 413½ and Davids to Rs. 516½. Tata Mill was unchanged at Rs. 475. In Bank shares the Bank of Bombay advanced to Rs. 1,530 and the Bank of India to Rs. 73. In Miscellaneous shares Bombay Burmahs advanced to Rs. 945. Tata Iron and Steel ordinary were firm at Rs. 206 and deferred advanced to Rs. 940. Tramways advanced to Rs. 320 3¼ per cent Government paper was quiet at Rs. 75, and small pieces were at Rs. 75¼ for buyers in big lots.

Simla.

The Sikhs and the War

PATIALA, August 9

The following telegrams are published for information From H. H. the Maharaja of Patiala to H. E. the Viceroy:

"PATIALA, August 5th 1916.—On this second anniversary of the war, a representative meeting of the Sikhs of all India and Native States have desired me to tender on behalf of the Sikh nation their most dutiful and respectful assurances of unflinching loyalty to the august person and throne of His Imperial Majesty and their firm determination Will Your Excellency kindly convey this message to His Imperial Majesty the King-Emperor of India."

From the Viceroy to H. H. the Maharaja of Patiala "6th August 1916.—I thank your Highness warmly for the message of loyalty which you sent on behalf of yourself and the Sikhs of India. I have as requested by Your Highness forwarded the message to His Majesty the King-Emperor."

From His Majesty the King-Emperor to H. H. the Maharajah of Patiala (through the Secretary of State)

LONDON, August 7th 1916.—Your Highness telegram of the 5th August conveying the stirring message from yourself and the great Sikh nation has impressed me deeply. It is a further proof of the loyal and gallant spirit which the Khalsa have invariably displayed in battle and in time of stress and danger. This noble spirit has never risen so high as in the wide-flung battle fronts of this great war. I thank you all for your touching expressions of devotion to your King and for the sacrifices you have already made. As to the future I have confidence in the complete victory of my arms and of those of my brave allies in the cause of truth and liberty."

An Attempted Dacoity.

DELHI, August 9

A daring dacoity is reported to have been attempted in Wazerpur, a suburban village of Delhi, on Sunday night. At about midnight a villager whose house is situated on the outskirts of the village was roused from his sleep by the presence of 15 or 20 men who were entering the village. He questioned the intruders as to the cause of their visit to the village whereon he was rudely told to keep quiet. When the last man of the gang had passed him the villager raised an alarm at which the whole village turned out to face the dacoits. The dacoits were armed with pistols of Indian manufacture while the villagers met them with lathis and a free fight ensued. The fight is said to have lasted half an hour after which the dacoits hastily retreated leaving two of their men captives. The villagers received injuries of varying nature but no deaths was reported. Fourteen persons have been sent to civil hospital. Police were informed of the occurrence yesterday when Inspector C. S. Hogg with other police officers visited the village. Vigorous police investigation is going on. Mr. D. S. Hadow, the senior Superintendent of Police, Delhi, also visited the place of occurrence. Four pistols belonging to the dacoits have been recovered. It is surmised that the dacoits are a part of an organised gang and that their object was to raid the house of one Bhola, wealthy villager.

The Mysore Residents.

Presents a Challenge Shield

BANGALORE, August 10

The Hon'ble Mr. H. V. Cobb, C. S. I. C. I. E., Resident in Mysore, it is understood, has presented a challenge shield to be competed by platoons of 2/6th Royal Sussex Regiment. It is likely that the competition will come off immediately.

Motor Byke Accident.

Captain Holmes and Lieutenant Bonnerjee of 2/6 Royal Sussex Regiment when returning from a visit to Nundydroog hills last week had a narrow escape from a motor byke accident. It is stated the wheels of the side car got dashed off the road into a burrow pit. They received slight bruises, and damage to the cycle and the side car was small.

నోటీసు.

కృష్ణాడెప్టిక్ బజనాజ్ తిమ్మ తాతయ్య బ్రదర్స్ వారితాలూకు రైసుఫ్యాక్టరీలో నటివరకు వర్క్ చేయు చున్నటువంటి రుస్తుం టైప్ ఆయిల్ ఇంజను బి. హెచ్. పి. 45 సెకండు హేండు (Rustone type Oil Engine B. H. P. 45, second hand) విక్రయించెదను గనుక కావలసినవారు ఈదిగువ అక్షరముల ఆగ్రహ చేయవలయును. ఎక్కువ ఇంఫర్మేషన్ కావలసియెడల సదరు వారిపేర వ్రాసి నచో జవాబు ఇయ్యబడును.

TAMMANA TATAYYA BROS.

RICE MILL

BEZWADA.

కాపీరైటు అమ్మకము

మతగ్రంథములు!

అమూల్యములు!!

స్వర్గస్తులైన మన్నవ బుచ్చయ్య కంతులవారిచే తెలుగు ప్రతిపదార్థ టీకా తాత్పర్యముతో ప్రకటింపబడిన ౧౦ ఉపనిషత్తులు, ౧౧ స్మృతులు, ఋగ్వేదము ఒకటవ అష్టకము, సంభాషనంధన బౌద్ధము మున్నగు మతసంబంధమైన గ్రంథములముక్క తెలుగుభాగము కాపీరైటు అమ్మకంపై యున్నది. కొన గోరువాని, ఈక్రింది చిరునామాయే వ్రాయవలెను.

హెచ్. వి. కృష్ణ అండ్ కో.

చింతాద్రి పేట, మద్రాసు.

వాదాపేటితలకు వరము: ఐనాడికి సహితమైన డా॥ పి. డి.

నా మంతుని వనోపధిసారసవర్ణిణి

కవిగుర్భిక్షు రత్నమణుని పరిచయార్థములకు క్రిందిపద్యములు ఇచ్చెను. దశమశ్లోకము, చుక్కలూ, గండమానలకు ప్రాధికారము. ప్రాధికారములను అన్ని విధములనవ గణన చర్యతోగలవలెను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తకు బ్రతేరినీ. (28)

వాదాపేటికొరకు ౧౭౭ మిచ్చుట నిష్పందించునను, సహజమైనను మన్వరత్నికా అన్ని విధములైన పోషణలను పొందును. రోగములనుండి పాదరసవోషణలను, చలనబద్ధములను కాల్పనంబంధమున పోషణలను పోగొట్టి నిర్లక్ష్యమునకు పోవుచుండును. తేలికాకోగ్యములు గలగ జేయును. 16 శ్లోకములకు పంతుటకు 4 పోషణల బట్టిలలో అమ్మబడును.

ప్రొద్దుట:- పి. డి. సావంత్, 144 పనవాడి, నెం 2 బొంబాయి.

Proprietor P. D. SAVANT, Panaswadi No. 144, No. 2, BOMBAY.

తామర తైలము

తామర, తీట గజి మొదలగు వానికి వేరెత్తినది

తామర ఒకవిధమైనపురుగునలన చర్మముమీదగాని, వెండ్రుకలలోగాని, నోళ్లలోగాని, పుట్టుపచ్చను.

పురుగులలోని భేదమునుబట్టి తామరలోను 2, 3 భేదములు లభ్య.

రాజారాణి గుర్తుగల తామర తైలము పూతినాశకములగు చామంచి మందులలో తయారుచేయబడి ప్రఖ్యాతి గాంచినది. అనేక దేంద్ర నుండియున్న తామర వాల్చునై నుసారలు రాచినతోడిక పోయినదని నేలమండి మాకు వ్రాసి యున్నారు.

కావున తామర, తీట, ఏనుగుగజ మొదలగునవి గలవారిందరు ఈతైలమును ఒకచారివాడి చూడగోరెదము. వెల 0-4-0.

దీనిని రాచిన మంటయొండదు. చర్మమునలు పె్కును. పురుగునకు.

తేలు మండు

తేలుకాటువలన అసాయము చేయ గాని విశేష బాధగలదు. తేలుకాటు విషము వెత్తురు

ప్రవేశించును బాధనరములవెంట పెద్దనరముదగ్గరనుండి లాగుట ప్రారంభించును. కుట్టె కోటును మొగ్గునటులు చేసిన బాధతగ్గును. వెల సీసా 1.కి 8 అ. అమృతాంజనం డిపో, మద్రాసు.

తేలుగు

ఆనందవాచక పుస్తకములు

మొదటిదశగతినుండి చాలాగతగతికలకును ముందు ద్విదశముగానున్నది. ఇది బ్రహ్మిణి తెలివైన విశాఖురము హైస్కూల్ ఫర్థానోసాధ్యాయులైతి బ్రహ్మిణి, మంచి ను సింహంవంతులు బి. యె; యెల్. టి. గారి చేతులు, పాదుగంధి బట్టిగన సింహాగ్రాహ ౧౭ చేతులు రచించబడినది. నాటియే మొదటి మూడు తరగతులకుచక పుస్తకములను దైత్యక గారు 1916 వ సం జూలై నెల 6 వ తేదిన పోర్టు వెంటు బార్ని గెజట్టులో ప్రకటించుచు చుండెదగానింపబట్టుచని అనుమతి యిచ్చియున్నాడు. టిక్కిళ్ళ పుస్తకములకు మిక్కిలి సుందరమైన సాదాబట్టుములగు గంతుపటములను నన్నది

- ఆనందవాచక పుస్తకము, మొదటిదశగతి రూ 0-2-0
 - " రెండవదశగతి రూ 0-2-6
 - " మూడవదశగతి రూ 0-8-0
 - " నాల్గవదశగతి రూ 0-4-0
- N.B.—ఎక్కువగాకొనుటక నెల్లర్లు కుకమావనీయబడును. 235 ఆర్. వెంకటేశ్వర అండుకో, ఆనందా ముద్రాలయాధికారులు, మద్రాసు

వైద్యమేధిక ప్రయోగము.

ధర్మశాస్త్ర సమాధానచన సమన్వితము.

ఈగ్రంథము అన్ని ప్రాంతం బ్రహ్మకథానామకేత తిర కావలెగ్రహించుచేసి సమకూర్చబడినది. దీనియందు మంత్రము న్ని పర్యామములనిచ్చినను ఉటంకింపులు చేయలేదు 1 దినము మొదలు 12 దినముల కంటకు చేయవలసిన సకలవిధముల చక్క గతెలుసుకొనటకు వీలగా వ్రాసినయున్నాము. దాదాపు 150 పుటలవైగాధర్మశాస్త్రము ముములు వ్రాసినాము. తేలవర్ణము కనపడినరణము, పుత్రికాతీ భర్త్యుసంపదీకరణము, వలూనిధి మున్నగు సకలవిషయములు పూర్ణవిచ్చిట్లు వ్రాసినయున్నాము. వైద్యమేధానికి సంబంధించిన ధర్మశాస్త్ర బ్రహ్మగణనము లన్నియు ఒక్కటియైనను నికరవిధముల అన్నియు ఇంకొచ్చియున్నాము. ఇట్టి గ్రంథ మిదివరకు ముద్రింపందలేదు. యత్యాధానము, యత్యుపాధానము, యతిసంస్కారము, అతుక సన్యాసవిధి, పిండవైద్యముజ్ఞప్రయోగము. మున్నగునవియు ఇందుగలవు. మతగ్రంథములకు ప్రోత్సాహముచేయవలయును. అట్లుచేయుట వెల 2-4-0 చట్ట.చేయుట లేక క్లిష్టకామము 2-8-0 పోస్టుచార్జీలనై రాలు పోస్టేజము 0-4-0 అగును. 407) మానేజరు స్వధర్మప్రకాశిని, గుంటూరు.

Magic Cure! Marvellous effect!!
Bathing Oil Price Rs. 0-8-0
Iron tonic pills 1 bottle of 48 pills 2-0-0
Anti Malarial Drops Price 6 Doses 0-8-0
Descriptive Catalogue free on application
ALLBUTT & Co.,
CHEMISTS BROADWAY MADRAS.

కావలెను

ఆంధ్రదేశము నందలి ప్రతి ముఖ్యపట్టణము నందును ఆంధ్రప్రదేశ్ కు క్రొత్త మంబాదార్లకు కుదుర్చు గల్గిన మేజర్లు కావలయును.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కా కార్యాలయము,

బొంబాయి కి. 2 మదరాసు

అని వ్రాసి పోస్టికొకవలెను

వ్యవస్థాపకుడు.

శ్రీ శైవమహాశవర.

ప్రకటన.

సంస్కృతిపూర్ణమైన సభ్యులందుండి గాని శేషాధ్యయము చేయుటగాని నైవ బ్రాహ్మణ భేదభావము నైవ మహాభవలన దృష్టవశాత్తూ గోనెవల తమస్థితిగతులను తెలుపుకొనుచు ఉభయలకు ముద్రింపబడి నట్టికలకు బంపబడి యుండు నమూనా పోకారము దరఖాస్తులను వ్రాసి యీ జూలై నెలాఖరుగా జేరవలసిన మూల నెవరి నట్టివనకు పంపుకొనవచ్చును.

కొంపల్లి కోటిలింగం, గుంటూరు.

కాశీనాథుని బాగేశ్వర రావు, చెన్నపట్టణము.

కాగ్గడమ్మలు.

కొంగరాజు వెంకటసుబ్బారావు, బెజనాడు.

కోకాధరి.

చాల శ్రేష్టమైనముక్కుపాడి

ముక్కు 1-కి రూ 0-1-0. పిల్ల 1-కి 2-8-0

ముగ్గు-ధ ముక్కు పాడి

బుడ్డి 1-కి 0-8-0 చుక్క 1-కి రూ 1-12-0

పి. రాజారామ్ ఆంధ్ర కంపెనీ,

(259) ముక్కుపాడి వ్యాపారము,

బొంబాయి నెం. 175, చుక్కలు.

ఆంధ్రులచరిత్రము

మూవన భాగము

గ్రంథకర్త: చిలుకూరి వీరభద్రరావుగారు

ప్రథమ కృతి ముఖముల విజ్ఞానముగ్రంథములలో వారి కలనం బ్రకటింపబడినది. మూడవభాగ మిది. కావలసినవారికిరుక విషయము వ్రాసికొన్నయెడల గ్రంథమును పడచు గలదు. గ్రంథము 426 పేజీలు ౪౦౬ చుక్కల వారికోతెండు చేయబడి యున్నది. వెల సీసేక గాక రూ. 1-8-0 అ.

వెలగల వెంకటరెడ్డి,

ఇతిహాసకంఠికి గ్రంథములు, ఆగర్బి, కృష్ణాపేట.

గ్యాల్లీస్ మోటారు పాతకాల

కొలకొండలోని బహుళములను, వాటిని కావలెములును కొనిపాడుచు విచ్చువలయు మూలములందు వచ్చు విషయములను యెరుకుకొనుటకు యెరుకుచుండుచో అది ఖచ్చితముగ నున్నందుగావలెములను వివరించు యామంతులములను బ్రకటింపకొన్నందుగా ఈపాతకాలలో, యూరోపియన్ కోర్సు కేర్నంచుచును. ఇది రెండు మాసములలో నేర్పించు అట్లు చేయువారివద్దనుండి వై సెర్సు నుచ్చించి పంపబడును. ముందువ పేజీ 63 మాసములకు అర్హులయ్యును.

ఇదిగొన్నవారు వెంట్రెంబరు వెల 1౦ తేదీ నుండి ప్రారంభమును. క్లాసులో చేరదలచిన విచ్చువారు ఈ వెల 81 వ తేదీన గాని అంతకు ముందుగాని దరఖాస్తును చేసినోరలయును. పాతకాల విచ్చువారు బొంబాయి నెం. ౧౭౫ నుండి తాకొనగలదును. ఈ ప్రకటనకు హామీగా ప్రాసికొనదు

(31) గ్యాల్లీ అండ్ కో, గ్రాన్డ్, మదరాసు. Galley & Co., 149 Broadway, Madras.

